

---

## Ek 2.

# Ulusal Yenilik Sistemi: Kurumsal Yapı

Zehra Pekşen

### 1. Ulusal Yenilik Sistemini oluşturan kurumlar

## BİLİM VE TEKNOLOJİ YÜKSEK KURULU (BTYK)

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu, Türk Bilim ve Teknoloji sistemi içinde, en üst düzeydeki politika belirleme organıdır. 1983 yılında kurulan ve Başbakan'a bağlı olan Kurul'un amacı, bilim ve teknoloji alanındaki AR-GE politikalarının saptanması, yönlendirilmesi ve koordinasyonun sağlanmasıdır.

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu, Başbakan'ın başkanlığında ilgili Devlet, Milli Savunma, Maliye, Milli Eğitim, Sağlık, Orman, Tarım ve Köyişleri, Sanayi ve Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanları ile YÖK Başkanı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarları, TÜBİTAK Başkanı ile bir yardımcısı, TAEK Başkanı, TRT Genel Müdürü, TOBB Başkanı ve YÖK'ün belirleyeceği konu ile ilgili gelişmiş bir üniversitenin seçeceği bir üyeden oluşur. Kurul'un sekreteryaya hizmetleri TÜBİTAK tarafından yerine getirilir.

Yasada yılda en az iki defa toplanması öngörülen Yüksek Kurul, 1983 yılından bu yana beş defa toplanmıştır.

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun yasa ile belirlenen görevleri şunlardır:

- Uzun vadeli bilim ve teknoloji politikalarının saptanmasında Hükümet'e yardımcı olmak;
- Bilim ve teknoloji ile ilgili alanlarda AR-GE hedeflerini saptamak;
- Öncelikli AR-GE alanlarını belirlemek, bunlarla ilgili plan ve programlar hazırlamak;
- AR-GE plan ve programları doğrultusunda kamu AR-GE kuruluşlarını görevlendirmek;
- Özel sektörle ilgili teşvik edici ve düzenleyici tedbirleri saptamak;
- Bilim ve teknoloji sisteminin etkinleştirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla yasa tasarıları ve mevzuat hazırlamak;
- Araştırmacı insan gücü yetiştirilmesi ve etkin bir şekilde kullanımı için gerekli önlemleri saptamak ve uygulanmasını sağlamak;

- Özel kuruluşların AR-GE merkezlerini kurmaları için gerekli esas ve usulleri belirlemek, bu faaliyetleri izlemek, değerlendirmek ve yönlendirmek;
- Hangi alanlara ne oranda AR-GE yatırımı yapılması gerektiğini saptamak;
- Programlama ve yürütme aşamalarında sektörler ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamaktır.

## **TÜBİTAK**

24.7.1963 tarihinde yürürlüğe giren 278 sayılı kanuna göre, TÜBİTAK'ın amacı; “ Türkiye’de müsbet bilimlerde araştırma ve geliştirme faaliyetlerini ülke kalkınmasındaki önceliklere göre geliştirmek, özendirme, düzenlemek ve koordine etmek, mevcut bilimsel ve teknik bilgilere erişmek ve erişilmesini sağlamak”tır. Bu amaç doğrultusunda TÜBİTAK'ın temel misyonu önerdiği ve oluşmasına katkıda bulunduğu Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikasına sahip çıkmak, onu geliştirmek, siyasi otorite tarafından benimsenmesi için çaba göstermek ve bu politikanın hayata geçirilebilmesi için, uygulamada kendi payına düşen görevleri yerine getirmeye devam etmektedir.

TÜBİTAK'ın Görevleri;

- Üniversite, kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşlarınca yürütülen araştırma-geliştirme faaliyetlerine destek vermek ve teşvik etmek,
- Kendi bünyesindeki araştırma merkez, enstitü ve birimlerinde kalkınma hedefleri doğrultusunda doğrudan araştırma yapmak,
- Bilim kültürünü yaymak, bilim ve teknolojiyle barışık bir toplum yaratmak ve bilim insanlığını, araştırmacılığı teşvik etmek için yayınlar yapmak, yarışmalar düzenlemek ve ödüller vermek,
- Araştırmacı yetiştirilmesine katkıda bulunmak, bu amaçla burs vermek,
- Enformasyon, dokümantasyon hizmetleri vermek,
- Faaliyet alanlarına giren konularda yerli ve yabancı kuruluşlarla işbirliği yapmak,
- Türkiye'nin Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikalarını saptamak ve bu konuda karar alıcı en üst organ olan Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'na sekreteryaya görevi yapmaktır.

### ***TÜBİTAK Teknolojik Kolaylık Birimleri***

#### **TEKNOLOJİ İZLEME VE DEĞERLENDİRME BAŞKANLIĞI (TİDEB)**

Para Kredi ve Koordinasyon Kurulu'nun 95/2 sayılı AR-GE Yardımına ilişkin kararının 1 Haziran 1995'de Resmi Gazetede yayınlanmasını takiben, TÜBİTAK'ın yükleneceği görevleri yürütmek üzere 3 Haziran 1995 tarihli Bilim Kurulu Kararı ile Teknoloji İzleme ve Değerlendirme Başkanlığı (TİDEB) kurulmuştur.

## TİDEB ETKİNLİKLERİ

### SANAYİ KURULUŞLARINA AR-GE DESTEĞİ

Para Kredi ve Koordinasyon Kurulu'nun 1 Haziran 1995 tarihinde yürürlüğe koyduğu ve 4 Kasım 1998'de iyileştirerek yeniden yayınladığı AR-GE yardımına ilişkin tebliğ gereği uygulanmaktadır.

Bu destek ile Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından, sanayi kuruluşlarının sadece AR-GE projeleri kapsamında izlenip değerlendirilen giderlerinin belirli bir oranının karşılanması veya bu projelere sermaye desteği sağlanması amaçlanmaktadır.

Bu desteğin uygulamacı kuruluşları TÜBİTAK-TİDEB ve TTGV olup, tüm sanayi kuruluşları ile yazılım geliştirmeye yönelik üretken hizmet alanında faaliyet gösteren kuruluşlar bu destek için başvurabilmektedir.

Bu destek kapsamındaki AR-GE projeleri şu şekilde tanımlanmaktadır: “Amacı, kapsamı, süresi, bütçesi, özel şartları, diğer kurum, kuruluş, gerçek ve tüzel kişilerce sağlanacak aynı ve/veya nakdi destek miktarları, sonuçta doğacak ihtira haklarının ilgililer arasındaki paylaşım esasları belirlenmiş, *yeni bir ürün üretilmesi, ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi, maliyet düşürücü ve standart yükseltici mahiyette yeni tekniklerin geliştirilmesi, üretimle ilgili olarak yeni bir teknoloji geliştirilmesi konusunda bilimsel esaslara uygun ve araştırma-geliştirme faaliyetlerinin her safhasını belirleyecek mahiyette hazırlanacak ve sonuçlarının faydalı araç, gereç, malzeme, ürün, yöntem, sistem ve üretim tekniklerine dönüştürülmesi veya mevcut teknoloji ile iyileştirmeye yönelik çalışma ve teknoloji uyarlamasını ifade eder.*”

Bu tanım içerisinde geçen, teknoloji ve yenilik kavramları ise aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır.

**Teknoloji:** Teknik üretme ve bu tekniğin uygulanması ile ilgili gerekli alet, makine ve malzemeleri geliştirebilme bilgisidir.

**Yenilik:** Bir fikri, satılabilir, yeni ya da geliştirilmiş bir ürün ya da mal ve hizmet üretiminde kullanılan yeni ya da geliştirilmiş bir yöntem haline dönüştürmek demektir. Bu açıdan teknolojik yenilik yapma/yaratma süreci, bir dizi bilimsel, teknolojik/teknik, mali ve ticari etkinliği içerir.

**Üründe Yenilik:** Teknolojik açıdan yeni ürün, önceki ürün kuşağıyla karşılaştırıldığında malzemesi, parçaları ve yerine getirdiği işlevler açısından, öze ilişkin, teknolojik farklar gösteren bir ürünü ifade eder.

**Üretim Yöntemlerinde Yenilik:** Geleneksel üretim tesislerinde üretilmeyen, yeni ya da geliştirilmiş ürünlerin üretilmesinde veya halen üretilmekte olan ürünlerin yeni tekniklerle üretilmesinde kullanılan bir yöntem teknoloji açıdan yeni sayılır.

Proje desteği, TÜBİTAK'ın incelemesi sonucu Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın uygun görüşü üzerine T.C. Merkez Bankası Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan karşılanır.

Bu destekten yararlanacak AR-GE faaliyet aşamaları; kavram geliştirme, teknolojik/teknik ve ekonomik yapılabirlik etüdü, geliştirilen kavramdan tasarıma geçiş sürecinde yer alan laboratuvar çalışmaları v.b., tasarım ve çizim çalışmaları, prototip üretimi, pilot tesisin kurulması, deneme üretimi, patent ve lisans çalışmaları, satış sonrasında ürün tasarımından kaynaklanan sorunların çözümü faaliyetleridir.

Destek, AR-GE projeleri kapsamındaki; araştırmacılara ve araştırma faaliyetinde istihdam edilen teknisyenlere ilişkin personel giderleri, araştırma faaliyeti için kullanılan alet, teçhizat, yazılım giderleri, danışmanlık hizmeti ve buna eşdeğer hizmet alım giderleri, ülke içindeki üniversiteler, TÜBİTAK'a bağlı AR-GE birimleri, özel sektör AR-GE kurum ve kuruluşlarına yaptırılan AR-GE hizmet giderleri, TPE' den alınacak patent, faydalı model ve endüstriyel tasarım tescili ile ilgili giderleri, doğrudan AR-GE faaliyetleri ile ilgili malzeme alımı giderlerini içerir.

Aşağıda belirtilen koşulları yerine getirmeleri halinde sanayi kuruluşlarının yararlanacakları temel destek oranına ilave destek sağlanır. Temel destek oranı AR-GE giderleri toplamının en fazla % 50'sidir. Toplam destek oranı, ilave desteklerle beraber % 60'ı geçemez. Destek biçimi "hibe" şeklindedir ve destek süresi en fazla 3 yıldır.

Sanayi kuruluşunun proje bazında desteklenen AR-GE faaliyetinin patentle sonuçlanması halinde, o proje bazında AR-GE giderleri için sağlanan toplam destek miktarının % 10'u patentin alınmasından hemen sonra, ek destek olarak ödenir.

Yukarıdaki tanımlara uyan personel harcamaları, büyük işletmelerin projelerinde %60, KOBİ niteliğindeki işletmelerin projelerinde %75, teknopark, inkübatör vb. kuruluşların projelerinde % 90 oranında destekleme kapsamına alınır. AR-GE faaliyetinde doktoralı araştırmacı istihdam edilmesi halinde bu personel harcamasının tamamı desteklenir.

Sanayi kuruluşu belli bir proje bazında Türkiye'deki bir üniversite ve/veya TÜBİTAK'a bağlı kurumlardan AR-GE hizmeti satın alınmışsa veya söz konusu kuruluş AR-GE faaliyetini bir teknopark bünyesinde gerçekleştirmişse, bu tür hizmet alımları veya teknoparkta gerçekleştirilen AR-GE faaliyeti için gerçekleştirilen destek oranı % 30 oranında artırılır.

Sanayi kuruluşunun belli bir proje bazında desteklenen AR-GE faaliyetinin; *enformatik, esnek üretim/ esnek otomasyon teknolojileriyle ilgili uyarlama, ileri malzeme teknolojileri, gen mühendisliği/ biyoteknoloji, uzay ve havacılık teknolojileri, çevreye duyarlı teknolojiler* alanlarında olması halinde sağlanan destek oranı % 20 oranında artırılır.

### VERGİ ERTELEMESİ

Sorumlu kuruluş Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü olup, kapsamı; kurumların, yıl içinde yaptıkları AR-GE harcamaları tutarını geçmemek üzere, ilgili dönemde ödemeleri gereken yıllık kurumlar vergisinin %20'sinin kanuni süresinde tahsilinden

vazgeçilerek, bu orana isabet eden vergi üç yıl süre ile faizsiz olarak ertelenebilir. Ertelenen bu vergi üç yıl içinde kurumlar vergisinin ödeme taksitleri ile birlikte eşit taksitler halinde geri ödenir.

### AR-GE PROJE PAZARLARI

AR-GE Proje Pazarı, özgün teknolojilere sahip olabilmek ve ortak sorunların çözümü için işbirliği arayışındaki kurum ve kuruluşların birbirlerini tanımaları, somut düşünce ve proje önerilerini tanıtmaları ve tartışmaları amacıyla düzenlenmektedir. AR-GE proje pazarlarında konferans ve seminerlerden farklı olarak, katılımcılardan aktif katılım beklenir.

### ÜSAMP: Üniversite - Sanayi Ortak Araştırma Merkezleri Programı

Üniversite ve sanayi kesimlerinin, teknolojik yaratıcılıkta ve endüstriyel gelişmelerde temel ve uygulamalı araştırmalar aracılığı ile etkileşimini sağlamak üzere 1996 yılından bu yana yürütülmekte olan ÜSAMP'ın amacı;

- Üniversite ve sanayi kesimlerinin etkileşimini yaratmak
- Doğrudan sanayinin ihtiyaçlarından kaynaklanan projeler üzerinde çalışmak
- Endüstriyel araştırmalar konusunda deneyimli mezunlar yetiştirmek
- Üniversitelerin araştırma potansiyelini artırmak
- Üniversite sanayi işbirliğinde süreklilik sağlamaktır.

ÜSAMP kapsamında üniversite, TÜBİTAK, en az üç sanayi kuruluşu ve bir şemsiye kuruluşunca oluşturulacak merkezlerin, bir üniversite bünyesinde ya da üniversitenin uygun gördüğü bir yerleşkede, öncelikle katılımcı sanayicilerin gereksinimleri yönünde faaliyet göstermesi ve sanayicilerin ağırlıklı olarak yer aldığı bir yönetim kurulu aracılığı ile yönlendirilmesi esastır.

### **ÜSAMP Merkezleri**

| <b>Üniversite</b>      | <b>Sanayi</b>  | <b>Araştırma Merkezi</b>                                    | <b>Durum</b>                    |
|------------------------|--|---|---------------------------------|
| Gaziantep Üniversitesi | 24 Sanayi Kuruluşu +Gaziantep Sanayi Odası                   | Gaziantep Üniversite-Sanayi Ortak Araştırma Merkezi (GÜSAM) | Merkez Kuruldu                  |
| Anadolu Üniversitesi   | 13 Sanayi Kuruluşu+ Seramik ve Refrakter Üreticileri Birliği | Seramik Araştırma ve Uygulama Merkezi                       | Merkez Kuruldu                  |
| Erciyes Üniversitesi   | 5 sanayi kuruluşu+KAYSİA D                                   | Kayseri Üniversite Sanayi Araştırma Merkezi                 | Kuruluş için başvuru aşamasında |

|                               |  |  |                                 |
|-------------------------------|--|--|---------------------------------|
| İTÜ                           | 6 Sanayi Kuruluşu+Alçı San.Der.        | TOPRAK AR-GE Merkezi                               | Kuruluş için başvuru aşamasında |
| Mersin Üniversitesi           | 4 sanayi kuruluşu+TOSYÖV +sanayi odası | Mersin Üniversitesi/Sanayi Ortak Araştırma Merkezi | Planlama döneminde              |
| Ege Üniversitesi              | 17 sanayi kuruluşu                     | Temizlik Araştırma Merkezi                         | Planlama döneminde              |
| Çukurova Üniversitesi         | 15 sanayi kuruluşu                     | Adana üniversitesi/sanayi araştırma merkezi        | Planlama döneminde              |
| Orta Doğu Teknik Üniversitesi | 6 sanayi kuruluşu                      | İleri İmalat Sistemleri ve Teknolojileri           | Planlama döneminde              |
| Ege Üniversitesi              | Türkiye Tohumculuk End. Derneği        | Tohum Teknoloji Merkezi                            | İlk başvuru değerlendirilmekte  |

### TEKNOLOJİ ÖDÜLÜ / TÜBİTAK - TTGV - TÜSİAD

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV), Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD), kurumsal amaçlarına da uygun olarak;

- Ülkemizde yenilikçi ürün geliştirme çabalarını desteklemek,
- Yenilikçi ürün geliştirmenin, rekabetçi pazarlarda başarının kaçınılmaz gereği olduğu konusunda genç sanayicimizi bilinçlendirmek,
- Kamuyununun bu konudaki duyarlılığını arttırmak üzere,

Teknoloji Ödülünü vermektedirler.

#### **Teknoloji Ödülü Kategorileri**

1- Teknoloji Büyük Ödülü: Firma büyüklüğüne bakılmaksızın bütün sanayi kuruluşlarının başvurabileceği bu ödül, "bir firma"ya ve "bir ürün" için verilir.

Büyük Ödül için değerlendirme;

- Yenilikçi ürün fikrinin ortaya çıkma sürecini,
- Bu fikrin ürüne dönüştürülme sürecini,
- Ürünün kendisini irdeleyen ölçütler esas alınarak yapılır.

2- Teknoloji Başarı Ödülleri: Küçük ve Orta Boy İşletmelerin başvurabileceği bu ödül, en çok üç ürüne verilir. Başarı ödülleri için değerlendirme, ürünün kendisini irdeleyen ölçütler esas alınarak yapılır.

### EUREKA- AVRUPA'DA TEKNOLOJİK İŞBİRLİĞİ İÇİN ORTAK AR-GE FAALİYETLERİ PROGRAMI

İleri teknoloji alanlarının tümünde pazarın yönlendirdiği AR-GE çalışmalarını teşvik etmek, Avrupa'nın rekabet edebilirliğini güçlendirmek, kaliteli ürünler, prosesler ve hizmetler geliştirmek, üniversite araştırma enstitülerinin sınırlar ötesi işbirliğini teşvik etmek için 1985 yılında kurulan Avrupa çapında bir "ağ" olan EUREKA'ya Türkiye kurulduğu yıldan beri üyedir. TÜBİTAK tarafından yürütülen EUREKA Türkiye Programında TİDEB, EUREKA'ya aday olan projelerin sanayi ve üniversite/araştırma kurumu katılımlarını değerlendirir ve onaylanmış projelerin AR-GE Yardımından yararlandırılması işlevini gerçekleştirir.

### **ULUSAL METROLOJİ ENSTİTÜSÜ (UME)**

Türkiye Ulusal Metroloji Sisteminde ilk adım 1992 yılında TÜBİTAK bünyesinde Ulusal Metroloji Enstitüsü'nün (UME) kurulmasıyla atılmıştır.

Ulusal Metroloji Enstitüsü ülkede yapılan her türlü ölçüme referans oluşturan en üst seviye uzman kuruluş olup, 1992- 2006 yılları arasında kapsayan amaçları ise, Türkiye'de yapılan tüm ölçümleri güvence altına almak, bu ölçümlerin uluslararası sisteme entegrasyonunu sağlamak, mevcut ve yeni ölçme teknolojilerini geliştirerek Türkiye'nin bilimsel ve teknolojik gelişmesine, ticari ve endüstriyel ortamlarda kullanılan ölçümlerin doğruluğunu temin etmek için gerekli Ulusal Metroloji Sistemi'ni oluşturarak ulusal ve uluslararası ticarete eşitliğin sağlanmasına ve Türk endüstriyel ürünlerinin kalitesinin artırılmasına katkıda bulunmaktadır.

Enstitü bu amaçla , ulusal ölçme referans standartlarını geliştirir, muhafaza eder, uluslararası ölçme sistemine izlenebilirliği sağlar, endüstri, bilim ve teknolojinin kullanımına sunar.

Enstitü'nün görevleri şunlardır;

- Türkiye'de kullanılan temel ve türetilmiş ölçme birimlerinin ulusal referans standart ve sistemlerini geliştirmek ve muhafaza etmek,
- Türk ulusal ölçme referans standartlarının uluslararası ölçme standartlarına izlenebilirliğini sağlamak, bunun için Uluslararası Ölçme ve Ayarlar Bürosu, BIPM Bureau International des Poids Et Mesures) ve diğer ülkelerin ulusal merkezleri ile gerekli teknik ve idari bağları kurmak, Türkiye'yi teknik yönden BIPM nezdinde temsil etmek,
- Standart referans malzemeleri arşivi oluşturmak, bunların üretimini ve tescilini yapmak,
- Enstitünün çalışma alanlarına giren konularda seminer, sempozyum, kongre, konferans gibi bilimsel ve teknik toplantılar düzenlemek, yayınlar yapmak,
- Endüstriyel ölçme problemleri ve ölçme teknolojileri üzerinde araştırma geliştirme çalışmaları yapmak, ölçme cihaz ve sistemlerinin prototiplerini geliştirmek ve bunları yurt içinde veya dışında pazarlamak,

- Kamu ve özel sektörde faaliyet gösteren kalibrasyon, test, analiz ve ölçüm laboratuvarlarına ve bu konularda çalışan kuruluşlara kalibrasyon, ölçme, danışmanlık ve eğitim hizmeti vermek ve verilen hizmetleri belgelendirmek,
- Türkiye için kalibrasyon, test, analiz ve diğer ölçme faaliyetlerinde bulunan laboratuvarların akreditasyon ile ilgili sistemin kurulmasına yönelik çalışmalar yaparak ulusal metroloji sisteminin kurulmasını sağlamak,
- İkincil seviye laboratuvarların, ulusal standartlara izlenebilir olarak, uluslararası normlarda faaliyet gösterebilmesi için, laboratuvar akreditasyonu başta olmak üzere Türk kalibrasyon servisi faaliyetlerini yürütmek,
- Ölçme ile ilgili konularda düzenleme ve kontrol yükümlülükleri olan merkezi ve bölgesel resmi kuruluşlara yardımcı olmak,
- Ülke çapında yapılan ölçümlerin ülke içi ve dışı benzeri ölçümlerle uyumunu sağlamak amacıyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile TÜBİTAK arasında yapılan protokol çerçevesinde yurt içinde üretilen ve ithal edilen etalonlara ( ölçme standartlarına) “Metrolojik Kullanıma Uygunluk Belgesi” verilmesi ile ilgili çalışmalarda bulunmak,
- Sanayi ve Ticaret Bakanlığının belirleyeceği alanlarda ve vereceği yetkiyle tip onayı yapmak,
- Sanayi Bakanlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı’nca belirlenecek alanlarda faaliyet gösteren kuruluşların bünyesindeki laboratuvarlara “Laboratuvar Yeterlik Belgesi” vermek,
- Enstitü’nün teknik Personelini eğitmek, üniversitelerde, endüstri kesiminde ve araştırma kuruluşlarında görevli araştırmacı ve teknik personelin eğitiminde yardımcı olmak, bu amaçla metroloji alanında bir eğitim sertifikasyonu sistemi oluşturmak,
- Ölçme ile ilgili IMEKO (International Measurement Confederation), EAL (European Cooperation for Accreditation of Laboratories), EUROMET (Organization of National Metrology Institutes of Europe), EUROCHEM (Organization of Analytical Chemistry in Europe) ve EOTC ( European Organisation for Testing and Certification) başta olmak üzere çeşitli uluslararası kuruluşlar nezdinde Türkiye’yi temsil etmektir.

UME, bünyesindeki uluslararası seviyedeki 21 laboratuvarıyla Türkiye gereksinimlerinin % 40’ını karşılamakta olup, 2006 yılında tamamlanacak UME kuruluş projesiyle ülkenin kalibrasyon konusundaki gereksinimlerinin tamamına yakın bir kısmını karşılar konuma gelecektir.

|  |
|--|
| <b>1999 yılı UME Verileri</b>  |
| <b>Toplam personel sayısı 132</b><br>Araştırmacı personel sayısı:73<br>Teknik eleman: 28<br>İdari personel: 31   |
| <b>Bütçe: 1,839,267,000,000</b>  |
| <b>Bilimsel yayınlar: (ilgili döneme ait)</b><br>Sunulan bildiri sayısı: 66<br>Hakemli dergilerde yayımlanan makale sayısı: 3<br>Teknik rapor sayısı: 12 |



## ULUSAL AKADEMİK AĞ VE BİLGİ MERKEZİ (ULAKBİM)

1996 yılında YÖK ve TÜBİTAK arasında imzalanan bir protokol ile Tez Birimi hizmetleri dışındaki tüm YÖK Dokümantasyon Hizmetleri devralınarak ULAKBİM bünyesi altında UBİM-Ulusal Bilgi Merkezi kurulmuştur. 1998 yılında ise merkeze ünlü matematikçinin adı verilerek "Cahit Arf Bilgi Merkezi" oluşturulmuştur.

ULAKBİM, TÜBİTAK misyonu ve genel politikası çerçevesinde ulusal inovasyon sisteminin bilgi gereksinimlerinin karşılanmasında doğrudan ya da dolaylı olarak teknolojik kolaylık sağlamayı hedeflemektedir.

ULAKBİM'in sağlamakla yükümlü olduğu teknolojik kolaylıklar; inovasyon merkezlerinin etkinliğini ve üretkenliğini artırıcı nitelikte, başta bilgisayar ağları olmak üzere bilgi teknolojisi desteği ile başta bilgi ve belge erişimi olmak üzere bilgi hizmetleri şeklindedir.

Bu genel yaklaşım doğrultusunda ULAKBİM'in amacı, ulusal inovasyon sisteminin kurumsal öğeleri arasında etkileşimli bir bilgisayar ağı kurmak, işletmek, bilgi üretimine yardımcı olacak nitelikte bilgi teknolojileri desteği sağlamak ve bu ağ üzerinden ve/veya geleneksel yollarla ulusal inovasyon sisteminin bilgi birikimini yansıtan ve bilgi üretimine yardımcı olacak bilgi hizmetleri sunmaktır.

ULAKBİM'in görevleri şunlardır:

- Kurumsal kullanıcıları birbirine ve küresel bilgisayar ağlarına bağlayan etkileşimli, yüksek hızlı ve yeni teknolojilere açık bir bilgisayar ağı kurmak ve işletmek,
- Bu ağın yurtdışındaki benzer ağlarla bağlantılarını sağlamak, benzer ağ işleticileri ile bilgi aktarımı temelli işbirlikleri geliştirmek, akademi ve araştırma ağları düzeyinde Türkiye'yi uluslararası platformlarda temsil etmek,
- Üzerinde bilgi hizmetleri vermek için bu ağı uygun bir teknolojik düzeyde tutmak, kullanıcı memnuniyetine dayalı ve hizmet kalitesini ön planda tutan bir yaklaşımla ağ işletimini ve bilgi hizmetlerini sağlamak,
- Geniş alanlı, metropolitan ve yerel bilgisayar ağı teknolojilerindeki gelişmeleri izleyerek bu ağı günün koşullarına uygun olarak geliştirmek ve gerekli durumlarda yeni uygulama ve gösterim ağları kurmak,
- Bilgisayar ağlarının üretkenlik, verimlilik, esneklik ve kârlılık aracı olarak bilgi birikimi sağlamak,
- Geleneksel yöntemleri ve gelişen bilgi teknolojilerini kullanarak öncelikli olarak kurumsal kullanıcılara, genelde ulusal inovasyon sistemine bilgi ve belge erişim hizmetleri sunmak,
- Bilgi hizmetleri ve ilgili teknolojiler konusundaki gelişmeleri izleyerek hizmetlerini günün koşullarına uygun olarak geliştirmek ve çeşitlendirmek,

- Bilgi hizmetlerinin ulusal ölçekte yaygınlaştırılması yolunda çalışmalar yürütmek, ulusal inovasyon sisteminin kurumsal öğeleri arasında eşgüdüm, paylaşım ve işbirliğine yönelik girişimlerde bulunmak,
- Bilgi hizmetlerini bilgisayar ağları üzerinden yaygınlaştırmak üzere, başta ağ bilgi işlem olmak üzere, bilgi teknolojileri konularında araştırma ve geliştirme çalışmaları yürütmek,
- Ulusal inovasyon sisteminin bilgi birikimini yansıtan ve bilgi üretimine yardımcı olacak şekilde bilgi toplama ve derleme çalışmaları yürütmek, bu bilgileri sınıflama ve düzenleme işlevlerini görmek,
- Yurtdışındaki benzer bilgi hizmeti veren kuruluşlar ile bilgi aktarımı temelli işbirlikleri geliştirmek, ulusal enformasyon ve dokümantasyon merkezleri düzeyinde Türkiye'yi uluslararası platformlarda temsil etmek,
- Bilgi ve belge hizmetlerinin üretkenlik, verimlilik, esneklik ve kârlılık aracı olarak kullanılabilmesine yönelik bilgi birikimi sağlamak, enformasyon ve bilgi yönetimi konularında kavramsal ve uygulama düzeyinde etkinlik göstermek,
- Bilgi teknolojileri ve bilgi hizmetleri konularındaki bilgi birikiminden TÜBİTAK misyonu ve genel politikası çerçevesinde ve ilkeleri doğrultusunda, başta ulusal öğrenme sistemi olmak üzere, istek belirten kurum, kuruluş ve oluşumların yararlanmasını sağlamak üzere danışmanlık ve benzer hizmetler sunmaktır.

## TÜBİTAK ULUSAL GÖZLEMEVİ (TUG)

Ulusal Gözlemevi'nin amacı, dünyadaki gelişmeleri göz önünde tutarak, Gözlemevinin kuruluşunu ve her türlü gereksinimini uluslararası düzeyde organize etmek, Gözlemevi'ni geliştirmek ve burada yürütülecek astronomi ve uzay bilimleriyle ilgili çalışmaları teşvik edip yönlendirmek ve bu alanda etkinlik gösteren ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak, üniversitelerimizde yürütülen astronomi ve uzay bilimleriyle ilgili araştırmalara gözlem desteği vermektir.

Gözlemevi'nin görevleri şunlardır;

- Gözlem için gerekli teleskop, diğer cihaz ve aletlerin alımı, yapımı ve bakımını üstlenmek; gerekli kitap, yayın, arşiv ve benzeri materyali sağlamak,
- Yurt içi ve yurt dışı kişi ve kuruluşlardan gelen görev alanıyla ilgili talepleri değerlendirerek, olanaklar ölçüsünde gerçekleştirilmeye çalışmak ve bu amaçla protokoller yapmak,
- Gözlem önerilerinin bilimsel değerlendirmesini yapmak ve kabul edilen önerilere göre gözlemlerin gerçekleştirilmesini sağlamak,
- Gözlem verilerinin analizine ve bu verilere dayalı bilimsel araştırmalara, öneriler çerçevesinde destek sağlamak,
- Gözlem yapmak üzere Gözlemevi'ne gelenlerin ulaşım, konaklama gibi gereksinimlerinin karşılanması için yardımcı olmak,
- Gözlem verilerini, bilimsel ve teknik bulguları açıklayan rapor ve haber bülteni ile Gözlemevi'nin olanaklarını tanıtıcı yayınlar yapmak,

- Öğrencilere ve halka yönelik gözlemsel astronomide eğitim programları düzenlemek.

| <b>MAYIS 2000 İTİBARIYLA TUG Verileri</b>   |
|---|
| <b>Toplam personel sayısı: 29</b><br>Araştırmacı personel sayısı: 1<br>Destek personeli: 10<br>Yönetici: 3<br>Danışman: 1<br>Diğer : 14 |

## **ENSTRUMENTAL ANALİZ LABORATUARI (EAL)**

Enstrumental Analiz Laboratuvarı (EAL) Üniversiteler, Kamu, Kurum ve Kuruluşları ile sanayide çalışan araştırmacılara kimyasal analizlerinde yardımcı olmak üzere kurulmuş ve 1995 Haziran ayı içinde faaliyete geçmiştir.

Türkiye'de ilk defa TÜBİTAK bünyesinde kurulan bu laboratuvar halen işlevini en uygun şekilde yürütmekte ve Türkiye çapında büyük bir açığı kapatmaktadır.

Ayrıca, üniversite öğrencilerine staj yapma olanağı sağlanarak ve enstrumental analiz konusunda sempozyum, workshop gibi toplantılar düzenlenerek eğitime de katkıda bulunulması yolunda çabalar sürdürülmektedir.

## **DNA / DOKU BANKASI GEN ARAŞTIRMALARI LABORATUARI**

DNA/Doku Bankası ve Gen Araştırmaları Laboratuvarı kalıtsal hastalıklarda DNA ve doku örneklerinin arşivlenmesi, bu hastalıkların moleküler temellerinin araştırılması ve yeni hastalık genlerinin haritalanarak izole edilmesi amaçları doğrultusunda faaliyetlerini sürdürmektedir. Laboratuvar çalışmalarını, DNA/Doku örneklenmesi ve veri tabanı oluşturulması, genetik araştırmalar ve eğitim faaliyetleri olmak üzere çeşitli faaliyetler altında sürdürmektedir.

## **TÜBİTAK ARAŞTIRMA GRUPLARI**

Kalkınma programlarının hedef, ilke ve politikalarına paralel olarak, alanlarındaki öncelikli araştırma konularını saptamak, bu konulardaki AR-GE çalışmalarını programlamak, yönlendirmek, desteklemek, yönetmek ve sonuçların hizmet ve/veya ürüne dönüştürülmesini sağlamak amacıyla, TÜBİTAK bünyesinde 8 araştırma grubu kurulmuştur.

Bu grupların hedefleri, ilgili alanda varolan araştırma hareketini hızlandırmak, bilimsel ve teknik araştırmaların sayı ve niteliğini artırmak, benzer ve yakın konularda çalışan araştırmacılar arasındaki işbirliğini artırmak, ülkemiz araştırmacılarıyla yurtdışındaki araştırmacıların işbirliğini sağlayarak bilgi alışverişini artırmak, öncelikli alanlarda, özellikle Türk Sanayiinin ileride gereksinim duyacağı insan gücünü yetiştirmek için, akademik kuruluşlarla araştırma ve geliştirme etkinlikleri başlatmak veya yürütülen çalışmalara destek olmaktır.

Bu gruplarda yürütülen çalışmalar şu şekilde özetlenebilir:

- İlgili bilim alanlarında önerilen Araştırma projeleri ile Araştırma Altyapısını Destekleme Programı Projeleri değerlendirilir ve uygun bulunanlara destek sağlanır. Destek verilmesi uygun görülen projeler “TÜBİTAK Araştırma ve Geliştirme Projelerini Teşvik ve Destekleme Esasları” doğrultusunda izlenir.
- Faaliyet gösterilen alanda, ulusal veya uluslararası düzeyde sempozyum, kollokyum, kongre ve seminer gibi bilimsel toplantılar düzenlenir veya bu alanlarda düzenlenecek bilimsel toplantılara destek sağlanır .
- Üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşlarıyla, özel kuruluşlarda belirli bir alanda mevcut araştırma ve geliştirme potansiyelini daha verimli duruma getirmek, o alandaki gelişmeleri takip etmek ve ülkemize aktarmak, o alanda yeni bilgiler üretmek, çözümü gereken konu ve sorunları araştırmak ve yeni araştırmacılar yetiştirmek üzere, kısmen veya tamamen desteklemek suretiyle bir mükemmeliyet merkezi olarak değerlendirilen Araştırma Ünitelerinin kurulmasını sağlamak.

Bu araştırma grupları aşağıdaki gibi özetlenebilir.

### ***Elektrik Elektronik Enformatik Araştırma Grubu (EEEAG)***

EEEAG, TÜBİTAK Bilim Kurulu'nun 28.09.1991 tarihli toplantısında alınan kararla Elektrik, Elektronik ve Enformatik alanlarında faaliyet göstermek üzere 1991 yılında kurulmuştur.

Grubun amacı, TÜBİTAK tarafından elektrik, elektronik ve enformatik alanlarında desteklenecek araştırma ve geliştirme çalışmalarının programlanması, yönlendirilmesi, desteklenmesi ve izlenmesidir.

### ***İnşaat Teknolojileri Araştırma Grubu (İNTAG)***

1969 yılında TÜBİTAK tarafından Yapı Araştırma Enstitüsü (YAE) kurulmuştur. Bu enstitü 1989'dan itibaren Yapı Araştırma Grubu olarak faaliyetlerinin sürdürmüş ve 1991'de alınan bir kararla da İnşaat Teknolojileri Araştırma Grubu (İNTAG) olmasına karar verilmiştir.

İNTAG, İnşaat Mühendisliği, Mimarlık, Şehir ve Bölge Planlama disiplinleri alanlarında faaliyet göstermektedir.

### ***Makine Kimyasal Teknik Malzeme ve İmalat Sistemleri Araştırma Grubu (MİSAG)***

Makine Kimyasal Teknik Malzeme ve İmalat Sistemleri Araştırma Grubu (MİSAG) 1991’de çalışmalarına başlamıştır.

Makine, kimya, malzeme ve imalat sistemleri teknolojilerinin yanı sıra endüstri, tekstil, maden ve havacılık mühendislikleri ile biyoteknoloji ve enerji teknolojisi de grubun ilgilendiği araştırma alanlarıdır.

MİSAG, öncelikle temel ve uygulamalı bilimsel araştırmaları ve faaliyetleri desteklemektedir. Bunlar, ileri ve yeni teknoloji malzemeleri ve uygulamaları; biyoteknoloji ve biyomedikal teknolojiler, biyomekanik ve biyomalzeme üretimi; modern üretim sistemleri, proses teknolojileri; enerjide verimlilik artırıcı yöntemler, enerji etkin tasarım, alternatif enerji kaynakları çevre dostu enerji uygulamaları; ileri ve yeni kimyasal teknolojiler; çevre kirliliğinin önlenmesi, giderilmesi ve kontrolünü sağlayacak teknoloji ve yöntemlerin geliştirilmesi; yeraltı kaynaklarının verimli işletilmesi için yeni yöntem ve tekniklerin geliştirilmesi vb. alanlardır.

### ***Sağlık Bilimleri Araştırma Grubu (SBAG)***

1964 yılında “Tıp Araştırma Grubu (TAG)” adı altında çalışmalarına başlayan grup 1994 yılında daha geniş bilim dallarına hizmet verebilmek amacıyla yapılan bir düzenleme ile “Sağlık Bilimleri Araştırma Grubu (SBAG)” adını almış ve tıp, eczacılık, diş hekimliği, hemşirelik, sağlık teknisyenliği gibi konularda çalışmalarına başlamıştır.

Yukarıda anılan hedeflere ilaveten, Grup bünyesinde oluşturulan bir komisyon tarafından, sağlık bilimleri alanında yapılan araştırma yayınlarının yer aldığı tıp, eczacılık ve diş hekimliği alanındaki dergilerin kalitesinin yükseltilmesi, standardizasyonu, evrensel standartlara ulaştırılması ve ulusal bir dizinleme sisteminin ülkemize kazandırılması amacıyla çalışmalar yaparak "Türk Tıp Dizini" adı altında indeksleme çalışmaları yapılmaktadır.

### ***Tarım Orman ve Gıda Teknolojileri Araştırma Grubu (TOGTAG)***

Haziran 1964’de Tarım ve Ormanlık Araştırma Grubu (TOAG) oluşturulmuştur. TOAG 30 yıllık bir faaliyet döneminden sonra 1994 yılında Bilim Kurulu kararıyla "Tarımsal Biyoteknoloji ve Gıda Teknolojileri" Araştırma Grubunun dahil edilmesiyle faaliyet alanı genişletilerek Tarım Orman ve Gıda Teknolojileri Araştırma Grubu (TOGTAG)’na dönüştürülmüştür.

TOGTAG 1998 yılında bu misyon çerçevesinde sürdürdüğü faaliyetlerine ek olarak, Dünya Bankası’ndan sağlanan 4 milyon ABD \$’lık bir kaynakla, Bilim Kurulu’nun 11.4.1997 tarihinde Gaziantep Üniversitesi’nde yaptığı 41 sayılı toplantıda alınan bir kararla başlatılan "Türkiye Tarımsal Araştırma" (TARP) projesi kapsamında 1998 yılı programını uygulamıştır.

Uygulamaya konan projenin amacı, Türk tarımının verimliliğini ve rekabet gücünü artırma, modern teknolojileri ve üretim yaklaşımlarını kullanarak uluslar arası standartlarda üretim olanaklarını geliştirme, çevre-tarım etkileşimi bağlamında uyumlu teknolojileri geliştirme ve

uygulamaya geçirme, tarıma dayalı sanayileri geliştirme ve sorunlarına çözüm üretme, orman varlığını koruma, geliştirme ve modern işletme ve yönetim yaklaşımlarını uygulama çabalarına bilimsel bir destek ve katkı sağlamaktır.

### ***Temel Bilimler Araştırma Grubu (TBAG)***

Temel Bilimler Araştırma Grubu, Üniversiteler ve diğer kuruluşlarda görevli olan araştırmacıların çalışmalarını gerçekleştirmelerine yardımcı olmak ve bu yolla ülkemizde temel bilimler alanındaki Araştırma-Geliştirme faaliyetlerini projeler halinde desteklemek, teşvik ve koordine etmek amacıyla Aralık 1964 tarihinde oluşturularak çalışmalarına başlamıştır.

### ***Veteriner ve Hayvancılık Araştırma Grubu (VHAG)***

Veteriner ve Hayvancılık Araştırma Grubu, 25 Ocak 1965 tarihinde oluşturulmuş ve 1 Mayıs 1965 tarihinde çalışmalarına başlamıştır.

Veteriner ve Hayvancılık Araştırma Grubu'nun ilgi alanına giren konular ana başlıklar halinde; hayvan sağlığı - hastalıkları, zootekni, veteriner hekimliği temel bilimleri, gıda hijyeni ve teknolojisi ile su ürünleri yetiştiriciliği ve hastalıklarıdır.

### ***Yer, Deniz, Atmosfer Bilimler ve Çevre Araştırma Grubu (YDABÇAG)***

Grup, 1981 Yılında Çevre Araştırmaları Grubu (ÇAG) olarak kurulmuş olup, 1995'den bu yana Yer Deniz Atmosfer Bilimleri ve Çevre Araştırma Grubu (YDABÇAG) olarak faaliyetlerinin sürdürmektedir.

Bu grup tarafından, yer bilimleri, deniz bilimleri, atmosfer bilimleri ve çevre alanlarında projeler desteklenmekte olup bu projeler; ilan yoluyla gelen araştırma projeleri (Araştırma, Altyapı), uluslararası işbirliği ile yapılan projeler, sektör projeleri (güdümlü projeler), Ünite projeleri olmak üzere 4 değişik yolla oluşturularak desteklenmektedir.

## **TÜBİTAK AR-GE BİRİMLERİ**

### ***Bilgi Teknolojileri ve Elektronik Araştırma Enstitüsü (BİLTEN)***

Bilgi Teknolojileri ve Elektronik Araştırma Enstitüsü'nün amacı dünyadaki gelişmeleri göz önünde tutarak, bilgi teknolojileri alanlarında araştırma sorunlarını ortaya koymak, çözümlenmek ve çözümlenmesine yardımcı olmak ve bu çözümlerin uygulamasını temine çalışmaktır.

Bilgi teknolojileri her türlü verinin oluşturulmasını, işlenmesini, düzenlenmesini, saklanmasını, iletilmesini ve bu verilere erişilmesini konu alan teknolojileri kapsar. Enstitü'nün görev alanlarına elektrik, elektronik ve bilgisayar mühendisliği konuları girer ve bu kapsamda Enstitü'de bilgisayar donanımı ve yazılımı, elektronik, haberleşme, işaret işleme ve kodlama, iletim ortamları ve bilgi teknolojileriyle ilişkili, kontrol, güç sistemleri ve benzeri konularda

çalışmalar yapılmaktadır. Enstitü çalışmalarında, kalkınma planları ve programlarında belirtilen araştırma ihtiyaçlarını gözetim, bilimsel araştırma ortamını yaratma ve yaratıcılı teşvik, gerek kendi bünyesindeki gerekse bünyesi dışındaki araştırmacı ve teknik personeli eğitime ilkelerini göz önünde tutmaktadır.

Görev alanına giren konularda kamu veya özel sektör kuruluşlarının ihtiyaç duyduğu araştırma, geliştirme ve hizmetleri sözleşmeli olarak sağlamak; proje verme veya alma yetkisi de dahil olmak üzere işbirliği yapmak; uluslararası araştırma projelerine katılmak; yurt içinde üretilecek komponent , cihaz, yazılım ve sistemlerin, gerektiğinde diğer kuruluşlarla müşterek çalışarak, üretim prototipi ve ilk üretim aşamasına kadar bütün araştırma ve geliştirme çalışmalarını yapmak; kamu ve özel sektör kuruluşlarının sistem tasarımı, seçimi, kullanımı, ürün geliştirme ve üretimi konularında çıkabilecek teknik sorunlarının çözümüne yardımcı olmak; araştırma sonuçlarının bilim ve endüstri dünyasına duyurulmasını sağlamak, Enstitü'nün araştırmacı ve teknik personelini eğitmek; üniversitelerde, endüstri kesiminde ve diğer araştırma kuruluşlarında görevli araştırmacı ve teknik personelin eğitiminde yardımcı olmak; seminer, sempozyum, kongre, konferans, yaz okulu gibi etkinlikler ve bilimsel toplantılar düzenlemek, yayınlar yapmak vb alanlarda faaliyet göstermektedir.

|   |
|---|
| <b>1999 YILI BİLTEN Verileri</b>  |
| <b>Toplam personel sayısı 216.</b><br>Araştırmacı personel sayısı: 155 olup bunun 35'i yarı zamanlıdır. Oranlar: %68 araştırmacı personel, % 15 araştırmacı teknisyen, % 15 destek personel oranı, % 2 yönetici |
| <b>Gerçekleşen giderlerin;</b><br>% 37 yatırım giderleri,<br>% 61 personel.<br>% 2 diğer cari giderlerdir.<br><br>Bütçe: 2,024,848,000,000 TL   |
| <b>Bilimsel yayınlar:</b><br>Sunulan bildiri sayısı: 28<br>Hakemli dergilerde yayımlanan makale sayısı: 10<br>Teknik rapor sayısı: 45<br>Kitap sayısı: 21   |

### ***Savunma Sanayii Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü (SAGE)***

Savunma Sanayii Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü'nün amacı ülke içinde bilimsel ve teknolojik esaslara dayalı, sağlıklı bir ulusal savunma sanayii oluşmasına ve geliştirilmesine katkıda bulunmak üzere, uygulamalı araştırma geliştirme yapmaktır.

Enstitü çalışmalarında Türk Silahlı Kuvvetleri ve ulusal savunma sanayii kuruluşlarının araştırma gereksinimlerini gözetme, ulusal kaynakların elden geldiğince kullanılması konusunda yaratıcılığı özendirme ilkelerini göz önünde tutmaktadır.

Bu kapsamda , Türk Silahlı Kuvvetleri ve ulusal savunma sanayii kuruluşlarının belirlediği gereksinimleri karşılamak üzere, gerektiğinde yurt içi ve dışı kuruluşlar ile işbirliği yaparak araştırma, geliştirme, danışmanlık, inceleme-ölçüm ve eğitim çalışmaları yapmak; Türk Silahlı Kuvvetleri’nce istenmesi halinde yurtdışından temin edilmesi söz konusu olan sistem, teknoloji, teçhizat veya malzemelerin seçimi, testi ve kullanımı ile ilgili problemlerin çözümüne yardımcı olmak ve gerektiğinde bu sistemlerin yurtiçinde üretilmesi amacıyla teknik özelliklerini yakından tanımak ve değerlendirmek; ulusal savunma açısından kritik önem taşıyan yurtdışı teknolojileri, araştırma ve geliştirme etkinliklerini izlemek ve uygulama olanaklarını araştırmak; uzmanlaşmış, yüksek nitelikli, araştırmacı personel yetiştirmek; Ulusal savunma sanayii kurulmasına yönelik çalışan diğer yurt içi kurum ve kuruluşlara olmak vb alanlarda faaliyet göstermektedir.

| <b>EYLÜL 1999 İTİBARIYLA SAGE Verileri</b>   |
|--|
| <b>Toplam personel sayısı 173</b><br>Araştırmacı personel sayısı: 82<br>Teknik destek personeli: 28<br>İdari destek personeli: 32<br>Yönetici: 3<br>Diğer (güvenlik vb.): 27 |
| <b>Bütçe: 1,396,719,529,664 TL</b>   |
| <b>Bilimsel yayınlar: (ilgili döneme ait)</b><br>Sunulan bildiri sayısı: 4<br>Hakemli dergilerde yayımlanan makale sayısı: 9<br>Teknik rapor sayısı: 58                      |

### ***Ulusal Elektronik ve Kriptoloji Araştırma Enstitüsü (UEKAE)***

Enstitü’nün amacı Türkiye’de sivil ve askeri sektör ihtiyacı olan her türlü elektronik ve elektro-optik cihaza ilişkin donanım ve yazılım ile tüm devreleri, dünyadaki gelişen teknolojiye uygun biçimde, ulusal olarak ve ulusal kalkınma hedeflerine katkıda bulunacak şekilde araştırmak ve geliştirmek, sivil ve askeri amaçlar için ortak hizmet verebilecek güvenlik ve test merkezleri kurmak, bu merkezlerde TSK’nin envanterinde bulunan veya envanterine girecek kriptoloji ve haberleşme cihazları ile bilgi güvenliği konularını içerecek her türlü donanım ve yazılımın testini yapmak ve onaylamak, bu konulara ilişkin standartları koymak ve geliştirmektir.

Ulusal Elektronik ve Kriptoloji Araştırma Enstitüsü ulusal bilgi güvenliğinin sağlanması hedefini göz önünde tutarak, teknolojik alanlarda Türkiye’nin savunma gücünü artırmak ve



ulusal savunma sistemi içinde bilgi güvenliğine yönelik araştırmalar yapmak, bilgi güvenliği konusundaki sorunları ortaya koymak, çözmek ve/veya çözümlenmesine yardımcı olmak ve bu çözümlerin uygulanmasını sağlamaya çalışmak için sözleşmeli projeler yolu ile uygulamalı ve temel araştırmalar yapan bir araştırma ve teknoloji kuruluşudur.

Bu kapsamda enstitünün faaliyet alanları; TSK'nin envanterinde bulunan veya envanterine girecek kriptocihazlarının güvenliğinin test ve tesciline yönelik çalışmalarda bulunmak; Sivil askeri amaçlara hizmet verebilecek bilgi güvenliği test ve değerlendirme merkezlerini kurmak ve bu merkezlerde TEMPEST, RFI ve EMI konularında çalışmalar yapmak, TEMPEST teçhizatı için standartlar koymak, geliştirmek, test etmek ve onaylamak, Milli TEMPEST standartlarını yayınlamak; Sivil ve askeri amaçlara hizmet verecek kriptocihazları üretmek, bu cihazları test etmek, onaylamak, uygulamak; Mikroelektronik teknolojilerindeki gelişmeleri izlemek ve tüm devre üretimi konusunda güncel prosesleri kullanarak, stratejik öneme sahip sivil ve askeri amaçlı az sayıda tüm devrelerin yurtiçinde üretilmesini sağlamak; İlgili kuruluşların teknik problemlerini çözmek amacıyla teşvik ve tavsiye dahil endüstriyel hizmette bulunmak; kongre, konferans gibi bilimsel ve teknik toplantılar düzenlemek ve yayınlar yapmak; talep edildiği takdirde TSK ve diğer kamu ve sivil kuruluşlarının muhabere ve bilgi sistem güvenliğinin sağlanması için proje hazırlamak, proje üstlenmek ve danışmanlık yapmaktır.

|   |
|---|
| <b>Mart 2000 itibariyle UEKAE Verileri</b>            |
| <b>Toplam personel sayısı 198</b>                     |
| Araştırmacılar: 133 (Phd:15, Ms: 57, Bs: 61)          |
| Araştırma Teknisyeni: 26                              |
| Destek personeli: 34 (İdari: 12, teknik: 9, diğer:13) |
| Yönetici: 5   |

### ***Temel Bilimler Araştırma Enstitüsü (TBAE)***

Temel Bilimler Araştırma Enstitüsünün amacı, yurt içinden veya yurt dışından farklı akademik ve araştırmacı kurum ve disiplinlerden gelen araştırmacılara, temel bilimler alanında çalışma yapabilecekleri sinerji yaratacak bir ortam sağlamak, yurt içi ve yurt dışı bilimsel faaliyetlerinde onları desteklemek, Türkiye'de temel bilimlerin düzeyini yükseltmek, uluslararası düzeyde ve yoğun uluslararası ilişkiler içinde bir bilimsel araştırma kurumu olmaktır. Enstitü, özellikle genç araştırmacılara kendi üniversitelerinde bulamadıkları olanakları sağlamak onları en önde gelen araştırma problemleri ile tanıştırmaktır.

Bu kapsamda enstitünün faaliyet alanları, temel bilimlerde ülkemizde araştırma potansiyeli ve yetkinliğinin gelişmesine katkıda bulunmak için yurt içinden veya dışından farklı akademik ve araştırma kurum ve disiplinlerinden gelen araştırmacılara ortak araştırma yapabilecekleri, sinerji yaratacak bir ortam sağlamak, araştırmacıların uluslararası ortak projelerde yer almalarına imkan yaratmak; gençlerin temel bilimler alanına ilgi duymalarını, araştırmaya yönelmelerini ve araştırma disiplini edinmelerini sağlayıcı yönde çaba göstermek; yaz okulları ve kurslar açmak; ulusal ve uluslararası düzeyde bilimsel toplantılar düzenlemek ve yayın yapmak; temel bilimler

alanındaki bilgi birikiminin uygulamaya aktarılmasına yardımcı olmak ve uygulamalı bilimlerde karşılaşılan sorunların, temel bilimler platformunda çözümüne katkıda bulunmaktır.

### ***Çukurova İleri Tarım Teknolojileri Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü (ÇİTTAGE)***

Çukurova İleri Tarım Teknolojileri Araştırma ve Geliştirme Enstitüsünün amacı ulusal kalkınma hedefleri ile dünyadaki gelişmeleri göz önünde tutarak, ileri bitkisel üretim teknolojilerinin oluşturulması ve geliştirilmesi için araştırma sorunlarını ortaya koymak, çözümlmek, çözmek ve ya çözümlmesine yardımcı olmak ve bu çözümlerin uygulamasını temine çalışmaktır. Enstitü, bitkisel üretim ve ıslah çalışmalarında biyoteknolojik yöntemlere dayalı teknolojilerin geliştirilmesi ve kullanılması için araştırmalar yapar; bu teknolojilerin Türkiye'ye transfer edilerek üniversite ve diğer araştırma kurumlarının kullanabileceği şekle getirilmesi ve bölge koşullarına adapte edilerek üreticinin kullanımına açık teknik ve teknolojilere dönüştürülmesi için uyarlama çalışmalarını yapar.

Bu kapsamda enstitü, ulusal kalkınma hedefleri ile dünyadaki gelişmeleri göz önünde bulundurarak bitkisel üretim ve özellikle turunçgil üretimi alanında kısa ve uzun vadeli araştırma hedeflerini ve sorunlarını ortaya koymak, bunları çözmek yada çözümlmesine yardımcı olmak; ilgi alanına giren konularda kamu veya özel sektör kuruluşlarının ihtiyaç duyduğu araştırma, geliştirme ve hizmetleri sözleşmeli olarak sağlamak; ülkemizde araştırma yetkinliğinin gelişmesine katkıda bulunmak; bu amaçla kendi içinde projeler geliştirmek ya da üniversiteler ve diğer araştırma kuruluşlarıyla proje verme veya alma yetkisi de dahil olmak üzere işbirliği yapmak, uluslararası araştırma projelerine katılmak gibi yukarıda diğer enstitülerde de görülen alanlarda faaliyet göstermektedir.

### **MARMARA ARAŞTIRMA MERKEZİ (MAM) VE BAĞLI ENSTİTÜLER**

TÜBİTAK - MARMARA ARAŞTIRMA MERKEZİ (MAM) Gebze'de kurulu kampüsünde; 1972 yılından bu yana 7 enstitü ve MAM Teknoparkı ile sanayiye hizmet vermektedir.

Amacı, ulusal kalkınma hedeflerinin göz önünde tutarak, temel bilimler, ileri ve jenerik teknolojiler alanlarında, öncelikle Türkiye'nin ihracata yönelik rekabet gücünü artırmaya dönük araştırma yapmak, araştırma sorunlarını ortaya koymak, çözmek ve/veya çözümlmesine yardımcı olmak ve bu çözümlerin uygulanmasını temine çalışmaktır. Merkez, çalışmalarında kalkınma planları ve programlarında belirtilen araştırma ihtiyaçlarını gözetme, bilimsel araştırma ortamı yaratma ve yaratıcılığını teşvik etme, gerek kendi bünyesindeki gerekse bünyesi dışındaki araştırmacı ve teknik personeli eğitime ilkelerini göz önünde tutar. Bu amaçlar çerçevesinde MAM'ın görevleri şunlardır:

- Bilim ve teknoloji alanında, ileriye dönük, uzun vadeli ve ulusal konularda verilen görevleri yerine getirmek,
- Diğer araştırma ve eğitim kurumlarında tesisi ve işletimi güç olan araç, gereç ve altyapıyı temin ve tesis etmek, araştırmacılara ve diğer kurumlara açık olarak işletmek; araştırmalar

için gerekli görülen özel alet ve teçhizatı Merkez içinde geliştirmek; lüzumlu olanlarını, gerek kendisi, gerekse diğer araştırma kurumları için imal etmek; özel ve hassas alet ve teçhizatın bakım, onarım, ayar, analiz, test ve kalibrasyon hizmetlerini imkanları ölçüsünde yapmak,

- Temel ve uygulamalı müspet bilimlerin gelişmesine katkıda bulunmak ve teknolojik araştırmaların gerektirdiği temel bilim sorunlarını çözmek, temel araştırmalar yapmak, gelecekte karşılaşılabilecek temel ve uygulamalı araştırma sorunlarına çözüm yolları aramak; bu amaçlarla üniversiteler ve diğer araştırma kuruluşlarıyla işbirliği yapmak,
- Endüstrinin ve diğer kurum ve kuruluşların ihtiyacı olan konularda ve çalışma türleri bakımından öncelikleri ülke gereklerine uygun olarak tespit etmek suretiyle, yeni malzeme, mamul, proses, metot, teknolojik sistemler ve üretim sistemleri üzerinde araştırmalar yapmak; endüstride mevcut malzeme, mamul, prosesi metot ve sistemleri geliştirmek; teknoloji transferi yoluyla ithal edilen teknolojilerin yurdun şart ve imkanlarına uygun hale getirilmesini sağlamak ve gerektiğinde bu işleri sözleşmeli olarak yapmak ve yaptırmak,
- Araştırma sonuçlarının uygulanmasına yardımcı olmak, araştırma sonuçlarını endüstriye duyurmak, gerektiğinde uygulama yapmak, yeni bir malzeme, mamul veya prosesin üretim safhasına geçmesi için zorunlu olan teçhizat, sistem ve spesifikasyonları tespit etmek gerektiğinde pilot tesisler kurmak,
- İmalat ve yönetim metotları ile işletmede karşılaşılan teknolojik güçlükler konularında danışmanlık yapmak, proses, malzeme ve mamullerdeki kusurların sebeplerinin giderilmesine, malzeme ve mamullerin spesifikasyonlarının tespit ve kontrolüne, programlama ve bilgi işlem çalışmalarına yardımcı olmak ve sistem analizi yapmak,
- Merkezin araştırmacı ve teknik personelinin eğitmek, üniversitelerde, endüstri kesiminde ve diğer araştırma kuruluşlarında görevli araştırmacı ve teknik personelin eğitimine yardımcı olmak,
- Merkezin çalışma alanlarına giren konularda seminer, sempozyum, kongre, konferans gibi bilimsel toplantılar düzenlemek, yayınlar yapmak,
- Avrupa Topluluğu uyum anlaşmaları ve uluslararası teknik korumacılığın Türk Endüstriyel İhraç ürünlerine etkisi ve buna karşı alınacak önlemler üzerine çalışmalar yapmak,
- TÜBİTAK'ın kurduğu vakıf ve vakıf şirketleriyle görev alanına giren konularda işbirliği yapmak,
- Araştırma- Geliştirme sonuçlarını uygulamaya aktarmak amacıyla Teknopark, Kuluçka Merkezi kurmak, işletmek, kuruluş ve işletmeciliğine ortak olmak,
- Sanayi ve kamu kuruluşlarının talepleri doğrultusunda ve bu kuruluşlarca desteklenen orta vadeli araştırma geliştirme projelerini sözleşmeli olarak yapmak. Uzun vadeli, özel amaçlı uygulamalı stratejik araştırmalar yapmaktır.

## ***ENSTİTÜLER***

### **Bilişim Teknolojileri Araştırma Enstitüsü**

Bilişim Teknolojileri Araştırma Enstitüsünün amacı, dünyadaki teknolojik, ekonomik, sosyal gelişmelere paralel olarak, Türkiye'nin "Bilişim Toplumu" olması amacıyla ulusal kalkınma hedefleri doğrultusunda Türkiye'de bilişim teknolojilerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması

için üst düzeyde araştırma –geliştirme ve eğitim çalışmaları yapmak, araştırmaların bulgularını uluslararası dergilerde yayımlamak, araştırma bulgularını konferans, sempozyum yoluyla ve bilişim teknikleri vasıtasıyla ulusal ve uluslararası ortamlarda duyurmak, bilişim teknolojilerinin geliştirilmesiyle ilgili konularda ülkenin ihtiyaç duyduğu bilimsel araştırma ortamını yaratarak, bu konularda bilimsel bilgi altyapısını ve ülkemizce gereksinilen kritik araştırmacı kütlesi oluşturmak, bilişim teknolojileri konusunda dünyadaki gelişmeleri izlemek, Türk sanayiini ve Türk toplumunu bu konuda bilgilendirmek, bu teknolojileri yurtdışından alarak ve gerekirse adapte ederek kurmak, geliştirmek ve ülke genelinde yaygınlaştırılmasına ve bu teknolojilere dayalı sanayilerin kurulmasına katkıda bulunmak, üretim yönetimi ve eğitimde bilişim teknolojilerinden en etkin şekilde faydalanmayı sağlamaktır.

### **Enerji Sistemleri Çevre Araştırma Enstitüsü**

Enerji Sistemleri Çevre Araştırma Enstitüsünün amacı, ulusal sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda ve dünyadaki teknolojik gelişmelere paralel olarak enerji ve çevre teknolojilerinin geliştirilmesine öncülük etmektir.

Bu kapsamda, Türkiye’de enerji sistemleri ve çevre teknolojilerini geliştirmek ve yaygınlaştırmak üzere kamu ve özel sektör kuruluşlarının gereksinim duyduğu araştırma-geliştirme çalışmaları yapmak, bu amaçla ulusal ve uluslararası ilgili bütün kurumlar ile iletişim kurmak ve işbirliği yapmak, ilgili konularda teknoloji transferini sağlamak, sanayii haberdar etmek ve bilgilendirmek, enerji sistemleri ve çevre teknolojileri için zorunlu olan teçhizat, sistem ve spesifikasyonları tespit etmek, pilot tesisler kurmak, çevrenin korunması ve kalkınmanın durdurulmadan yenilenmesi için yöntemler, standartlar ve teknolojiler geliştirmek, fosil enerji kaynaklarına alternatif yenilenebilir enerji kaynakları bulmak üzere araştırmalar yapmak vb çalışmalar enstitünün faaliyet alanları içerisinde.

### **Gıda Bilimi ve Teknolojisi Araştırma Enstitüsü**

Enstitü’nün amacı, gıda bilimi ve teknolojisi alanında, öncelikle Türk Sanayiinin teknolojik yeteneğini yükseltmek ve ihracata yönelik rekabet gücünü artırmaya yönelik araştırma yapmak, araştırma sorunlarını ortaya koymak, çözmek ve/veya çözümlenmesine katkıda bulunmak ve bu çözümlerin uygulanmasını temin etmektir.

Yine bu Enstitü de yukarıda adı geçen diğer enstitülerin yaptığı gibi ilgili alanda benzer faaliyetleri sürdürmektedir.

### **Gen Mühendisliği ve Biyoteknoloji Araştırma Enstitüsü**

Enstitü’nün amacı ulusal kalkınma hedefleri ile dünyadaki gelişmeleri gözönünde tutarak, temel ve uygulamalı yaşam bilimleri ve özellikle, Genetik Gen Mühendisliği, Moleküler Biyoloji ve Biyoteknoloji alanlarında araştırma hedeflerini ve sorunlarını ortaya koymak, çözümlenmek ya da çözümlenmesine yardımcı olmak, bu alanlarda en üst düzeyde araştırmalar yapmak ve bu araştırmaların bulgularını uluslararası dergilerde yayımlamak, bu alanlarda bilimsel araştırma ortamını ve ülkemizce gereksinilen kritik araştırmacı kütlesini oluşturmak, bu alanlara özgü ileri

teknolojileri kurmak, geliştirmek ve yaygınlaştırmak, bu teknolojilere dayalı sanayilerin kurulmasına katkıda bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen faaliyetlere paralel olarak, ilgili alanlarda ülkemizde yürütülen etkinliklerin yönlendirilmesi ve eşgüdümünü sağlamak, ülkemizi bu alanda yurtdışına karşı temsil etmek ve bu bağlamda Trieste’de Uluslararası Gen Mühendisliği ve Biyoteknoloji Merkezi’nin Türkiye’deki odak noktası görevini yürütmek ve bu merkezle bağlaşıklık bir kuruluş olarak ortak araştırma konularında işbirliğine girmek, enstitünün etkinlikleri arasındadır.

### **Malzeme ve Kimya Teknolojileri Araştırma Enstitüsü**

Enstitünün amacı, ulusal sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda ve dünyadaki teknolojik gelişmelere paralel olarak malzeme ve kimya teknolojilerinin geliştirilmesine öncülük etmektir. Bu kapsamda malzeme ve kimya teknolojileri konularında ülkemizin orta ve uzun vadede ihtiyaçlarına yönelik araştırma ve uygulama projeleri yürüterek, bilim ve teknolojiye olduğu kadar yurt ekonomisine de katkıda bulunmaktadır.

### **Tekstil Enstitüsü**

Enstitünün amacı, Türkiye’deki tekstil, terbiye ve konfeksiyon sanayiinin hammadde, üretim prosesleri ve ürün bakımından incelenmesi ile ulusal ve uluslararası standart ve normlara uygun çevre dostu ürünlerin üretiminin ve çevreye duyarlı, temiz üretim teknolojilerinin bu sektörlerde yaygınlaştırılması sureti ile işletmelerin verimliliğinin artırılması ve bu sektörlerin uluslararası rekabet gücünün geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapmaktır.

Enstitü, uluslararası alandaki bilimsel, teknolojik ve ekonomik gelişmeleri, ilgili sektörlerin ve bu sektörlerdeki kuruluş, ve işletmelerin ihtiyaçlarını, yaratıcılığın ve girişimciliğin teşvik edilmesini, ilgili alanlardaki gelişmelere ilişkin bilgilerin toplanmasını, kendi bünyesi ve kendi bünyesi dışındaki araştırmacı ve teknik personelin eğitilmesine çaba harcar. Diğer enstitülere paralel olarak da ilgili konularda benzer faaliyetler sürdürmektedir.

### **Yer Bilimleri Araştırma Enstitüsü**

Enstitünün amacı, yer bilimleri alanında, toplumsal faydaya odaklı, yüksek teknoloji kullanan, ölçme ve bilgisayar destekli modellemeye dayalı stratejik araştırma konularında çalışmalar yapmaktır.

Yukarıda anılan faaliyetlerin yanı sıra, Yer Bilimleri Araştırma Enstitüsü, yer bilimlerinin çalışma alanlarına giren konularda ve özellikle sismoloji ve sismotektonik, kantitatif jeoloji, kabuk yapısı ve deformasyonları konularındaki araştırma ve uygulama çalışmalarına katkıda çalışmaya bulunmaktadır.

### **Teknoloji Serbest Bölgesi Koordinatörlüğü**

Teknoloji Serbest Bölgesi Koordinatörlüğü'nün amacı, bilim, teknoloji ve üretimin bir arada olduğu, ileri teknolojilerin ülke sanayine kazandırıldığı bir teknoloji merkezi olmaktır. Bu doğrultuda, bilim insanlarının ve araştırmacıların iş dünyasına girmelerine, iş insanlarının da insanların da bilim ve araştırma geliştirme sonucu elde edilen yüksek teknolojilerle üretim yapmalarına olanak sağlayacak ortamı yaratmak ve çalışmaların 24 saat kesintisiz sürdürülebilmesi ve verimliliğin en üst düzeye ulaşması için kültür, sanat ve spor ile iç içe bulunan yüksek düzeyli fakat ekonomik bir yaşam çevresi oluşturmak çabasıdadır.

Bu kapsamda, TSBK'nin hedefleri faaliyetlerini serbest rekabet koşullarında yapmak, bu düzeyi giderek yükseltmek, kendi kendine yeten ve bir süre sonra MAM' a mali destek veren bir yapıya ulaşmak ve uluslararası düzeyde tanınmaktır.

TSBK'nin görevleri;

- Teknoloji Serbest Bölgesi ve Yaşam Çevresi'nin oluşturulması için gereken çalışmaları yapmak,
- Teknoloji Geliştirme Merkezi'ni yönetmek ve geliştirmek,
- Teknoloji Serbest Bölgesi'nde yer alan firmaların fikri ve fiziki güvenlik düzeyi çok yüksek bir ortamda çalışmalarını sağlamak,
- Marmara Araştırma Merkezi Kampüsü'nde yer alan Enstitülerin sanayi ve Teknoloji Serbest Bölgesi şirketleri ile ilişkilerinin gelişmesine yardımcı olmak,
- Ulusal ve uluslararası alanda teknolojik işbirliğini güçlendirmek ve MAM Teknoloji Serbest Bölgesi'ni tanıtmaktır.

MAM Teknoloji Serbest Bölgesi; Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca yasal kimlik verilmiş ilk teknoparktır. MAM Teknoloji Serbest Bölgesi; International Association of Science Parks (IASP), Association of University Related Research Parks (AURRP), Technology Transfer Society (TTS) üyesidir Ayrıca Montpellier Mediterranean Teknopol 'ü (Fransa) ve Laval Teknopol'ü (Kanada) ile üçlü Kardeş Teknopark işbirliği protokolü imzalanmıştır.

### **Marmara Araştırma Merkezi Verileri (1999 yılı)**

#### **Proje Sayıları**

| <b>Enstitü</b> | <b>İç destekli</b> | <b>Sözleşmeli</b> | <b>Toplam</b> |
|----------------|--------------------|-------------------|---------------|
| BTAE           | 4                  | 20                | 24            |
| ESÇAE          | 0                  | 24                | 24            |
| GMBAE          | 11                 | 10                | 21            |
| GMTAE          | 2                  | 24                | 26            |
| MKTAE          | 4                  | 38                | 42            |
| TE             | 1                  | 3                 | 4             |
| YBAE           | 3                  | 2                 | 5             |
| <b>TOPLAM</b>  | <b>25</b>          | <b>121</b>        | <b>146</b>    |

**Personel Sayıları**

| Enstitü   | Araştırmacı | Araş.Tekni. | Yön.&des. P. | TOPLAM |
|-----------|-------------|-------------|--------------|--------|
| BTAE      | 72          | 5           | 13           | 90     |
| ESÇAE     | 47          | 18          | 10           | 75     |
| GMBAE     | 49          | 15          | 6            | 70     |
| GMTAE     | 32          | 22          | 7            | 61     |
| MKTAE     | 84          | 55          | 13           | 152    |
| YBAE      | 16          | 3           | 3            | 22     |
| TE        | 26          | 9           | 43           | 78     |
| Başkanlık | 8           | 2           | 343          | 353    |
| Toplam    | 334         | 129         | 438          | 901    |

**Yayınlar**

| Enstitü | Makale | Bildiri | Teknik Rapor | Patent Başvuru |
|---------|--------|---------|--------------|----------------|
| BTAE    | 0      | 9       | 20           | 1              |
| ESÇAE   | 16     | 19      | 22           | 0              |
| GMBAE   | 23     | 26      | 2            | 4              |
| GMTAE   | 19     | 31      | 23           | 1              |
| MKTAE   | 24     | 36      | 28           | 3              |
| TE      | 2      | 0       | 2            | 0              |
| YBAE    | 12     | 19      | 2            | 0              |
| TOPLAM  | 96     | 140     | 99           | 9              |

\*Kitap sayıları makale sayılarına eklenmiştir.

\*\* 1999 yılı patent başvurularıdır.

**DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI**

Devlet Planlana Teşkilatı'nın kuruluş amacı kaynakların verimli kullanılması ve kalkınmanın hızlandırılması amacıyla ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel planlama hizmetlerinin yerine getirilmesidir.

Devlet Planlama Teşkilatı, Yüksek Planlama Kurulu, Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı'ndan meydana gelir.

DPT'nin görevleri şunlardır;

- Ülkenin doğal, beşeri ve iktisadi her türlü kaynak ve imkanlarını tespit ederek, takip edilecek iktisadi, sosyal ve kültürel politika ve hedeflerin belirlenmesinde Hükümete müşavirlik yapmak,
- Hükümetçe belirlenen amaçlar doğrultusunda kalkınma planları ile yıllık programları hazırlamak,

- Bakanlıkların ve kamu kurum ve kuruluşlarının iktisadi, sosyal ve kültürel politikayı ilgilendiren faaliyetlerinde koordinasyonu sağlamak, uygulamayı etkin bir biçimde yönlendirmek ve bu konularda Hükümete müşavirlik yapmak,
- Uluslararası kuruluşlarla iletişim içerisinde çalışarak ileriye dönük stratejiler geliştirmek ve topluma perspektif sağlayan politika önerilerini katılımcı bir yaklaşımla belirleyerek özel kesim için orta ve uzun dönemde belirsizlikleri giderici genel bir yönlendirme görevini yerine getirmek,
- Kalkınma planlarının ve yıllık programların başarı ile uygulanabilmesi için ilgili kurum ve kuruluşların ve mahalli idarelerin kuruluş ve işleyişlerinin iyileştirilmesi konusunda görüş ve tekliflerde bulunmak,
- Kalkınma planlarının ve yıllık programların uygulanmasını izlemek ve koordine etmek, değerlendirmek ve gerektiğinde kalkınma planlarında ve yıllık programlarda usulüne uygun değişiklikler yapmak,
- Maliye, para, dış ticaret ve kambiyo politikalarının kalkınma planı ve yıllık programların hedefleriyle uyum içinde uygulanması konusunda Hükümete müşavirlik yapmak,
- Özel sektör ve yabancı sermaye faaliyetlerinin plan hedef ve amaçlarına uygun bir şekilde yürütülmesini düzenleyecek teşvik ve yönlendirme politikalarının genel çerçevesini hazırlamak ve Hükümete teklif etmek,
- Kalkınmada öncelikli yörelerin daha hızlı bir şekilde gelişmesini sağlayacak tedbirleri tespit etmek ve teklif etmek, uygulamayı izlemek ve koordine etmek,
- Kalkınma planı ve yıllık programlardaki ilke ve hedeflere uygun olarak, uluslararası ekonomik kuruluşlarla ilişkilerin geliştirilmesinde, temas ve müzakerelerin yürütülmesinde gerekli görüş ve tekliflerde bulunmak
- Bölgesel veya sektörel bazda gelişme programları hazırlamak.

### **Yüksek Planlama Kurulu**

Yüksek Planlama Kurulu, Başbakanın başkanlığında, Başbakanın belirleyeceği sayıda Bakanlar ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığından meydana gelir.

Kurulun görüşeceği konuların mahiyet ve özelliğinin gerektirdiği durumlarda, Kurula Başkan tarafından diğer Bakanlar ve Kamu görevlileri de çağrılabilir.

Kurulun sekreteryaya hizmetleri Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca yürütülür. Yüksek Planlama Kurulunun görevleri şunlardır:

- İktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı planlamada ve politika hedeflerinin tayininde Bakanlar Kuruluna yardımcı olmak ve hazırlanacak kalkınma planları ile yıllık programları, Bakanlar Kuruluna sunulmadan önce, belirlenen amaçlara uygunluk ve yeterlik bakımından incelemek,
- Ülkenin yurt içi ve yurt dışı ekonomik hayatıyla ilgili konularda yüksek düzeyde kararlar almak,
- Kalkınma planı ve yıllık programlar çerçevesinde kamu iktisadi teşebbüsleri ile ilgili her türlü kararları almak,



- Yatırım ve ihracatın teşvikine ilişkin esasları tespit etmek,
- Toplu Konut İdaresi ve Toplu Konut Fonu Bütçesini onaylamak,
- Kanunlarla ve diğer mevzuatla yetki verilen konularda karar vermek.

### **Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu**

Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın başkanlığında, Başbakanın belirleyeceği Bakanlar ile Maliye Bakanlığı Müsteşarı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı, Hazine Müsteşarı, Dış Ticaret Müsteşarı ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanından oluşur.

Kurul toplantılarına başkan tarafından konuyla ilgili Bakanlar davet edilebilir ve görüşülecek konuların gerektirdiği hallerde diğer kamu görevlileri de çağrılabilir. Kurulun sekreteryaya hizmetleri Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından yürütülür.

Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulunun görevleri şunlardır:

- Ülkenin yurtiçi ve yurtdışı ekonomi, para, kredi ve maliye politikalarını tespit ederek uygulanmasında koordinasyon sağlamak ve bununla ilgili gerekli tedbirleri ve kararları almak,
- Bakanlar Kurulunun veya Yüksek Planlama Kurulunun incelenmesini istediği konularda görüş bildirmek,
- Destekleme politikalarının esaslarını belirleyerek destekleme fiyatları konusunda Bakanlar Kuruluna tavsiyelerde bulunmak,
- Ödemeler dengesindeki gelişmeleri takip ederek gerekli tedbirleri almak, ithalattan alınacak teminat ve fonlar hakkında Bakanlar Kuruluna teklifte bulunmak,
- Kurul Kararlarının uygulanmasını takip etmektir.

## **DIŞ TİCARET MÜSTEŞARLIĞI**

Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı 11 yıl hizmet gördükten sonra 9.12.1994 tarihinde kabul edilen ve 20.12.1994 tarih ve 22147 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 4059 sayılı Kanunla Başbakanlığa bağlı Hazine Müsteşarlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlığı isimleri ile iki ayrı kuruluş haline getirilmiştir.

Söz konusu Kanuna göre, dış ticaret politikalarının tespitine yardımcı olmak, tespit olunan bu politikalar çerçevesinde ihracat, ihracatı teşvik, ithalat, yurtdışı müteahhitlik hizmetleri ve ikili ve çok taraflı ticari ve ekonomik ilişkileri düzenlemek, uygulamak, uygulamaları izlemek ve geliştirmek görevlerini üstlenen Dış Ticaret Müsteşarlığı aşağıdaki ana hizmet birimlerinden oluşmaktadır.

-İhracat Genel Müdürlüğü

- İthalat Genel Müdürlüğü
- Anlaşmalar Genel Müdürlüğü
- Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü
- Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü
- Dış Ticarete Standardizasyon Genel Müdürlüğü
- Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirme Genel Müdürlüğü

## MERKEZ BANKASI

Merkez Bankası, Türkiye'de banknot ihracı imtiyazına münhasıran sahip ve Kanun'da yazılı görev ve yetkileri haiz olmak üzere "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası" unvanı altında anonim şirket olarak kurulmuştur.

Merkez Bankasının görev alanları, Kanun hükümlerine göre ve ekonomik gelişmeye yardım etmek amacıyla;

- Para ve kredi politikasını, kalkınma planları ve yıllık programlar göz önünde bulundurularak ekonominin gereklerine göre ve fiyat istikrarını sağlayacak bir tarzda yürütmek;
- Hükümetle müştereken milli paranın iç ve dış değerini korumak amaçlarıyla gerekli tedbirleri almak;
- Milli paranın hacim ve tedavülünü düzenlemek;
- Bankalara kredi verme işlerini belirtilen esas ve sınırlar içinde yürütmek;
- Para arzını ve ekonominin likiditesini düzenlemek amacıyla açık piyasa işlemleri yapmak;
- Mevduat vade ve türleri ile mevduatta vade müddetlerini ve bunların yürürlük zamanlarını tayin etmek;
- Milli para ile altın ve yabancı paralar arasındaki muadeleti Hükümetçe belirlenecek esaslar dairesinde tayin etmek;
- İlgili mevzuat ve Hükümetçe alınacak kararlar çerçevesinde altın ve döviz rezervlerini, ülke ekonomik menfaatlerine uygun şekilde yönetmek;
- Hükümetçe alınacak kararlar çerçevesinde borsada döviz ve kıymetli madenler üzerinde işlem yapmak;

### Temel yetkileri:

- Türkiye'de banknot ihracı imtiyazı tek elden Merkez Bankasına aittir.
- Para-kredi konularında karar alma ve kendisine verilen yetkiler çerçevesinde Hükümete öneride bulunma yetkisini haizdir.
- Kendi işlemlerinde uygulayacağı, reeskont, iskonto ve faiz oranlarını, Hükümetçe izlenen ekonomik politikaları da göz önünde bulundurarak tespit eder.
- Kendisine verilen yetki ve görev alanına giren hususlara ilişkin yapmış olduğu her türlü düzenlemelere bankaların uygun hareket edip etmediklerini denetleme yetkisini haizdir.

**Başlıca müşavirlik görevleri:**

- Hükümete, gerektiğinde, para ve krediye ilişkin tedbirlerin alınması hususunda kendisine verilen yetkiler çerçevesinde görüş vermek.
- Bankalar Kanunu'nun uygulanması ile veya genel olarak bankacılık ve kredi mevzuları ile ilgili hususlarda Hükümetçe istenecek istişari mütalaaları verir.
- Banka dışı mali kurumlarla ilgili kuruluş izinleri ve bunlardan, tasfiyeleri hususunda karar alma yetkisi Hükümet'e ait olanların tasfiyeleri hakkında karara varılmadan önce Merkez Bankası'nın mütalaası alınır.
- Banka bu Kanunla kendisine verilen yetkileri kendi sorumluluğu altında müstakil olarak kullanır.

**DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ**

Modern anlamda ve bilimsel temel ve ilkelere bağlı olarak istatistik hizmetlerinin özel bir kanuni statü içinde belli bir ihtisas kuruluşunun sorumluluğuna verilmesi 1926 yılında Başbakanlığa bağlı Merkezi İstatistik Dairesi'nin kurulmasıyla gerçekleştirilmiştir. Merkezi İstatistik Dairesi daha sonra İstatistik Umum Müdürlüğü ve İstatistik Genel Müdürlüğü adını almış ve birçok genel sayımla sayısı yüzleri aşan anketler yapmış, ayrıca başta ekonomi, toplum ve kültür olmak üzere hemen her konuda sürekli yayın çıkartarak istatistik alanında gerek duyulan bilgileri sağlamaya çalışmıştır.

Daha sonra 13 Haziran 1962 tarih ve 53 Sayılı Kanun uyarınca İstatistik Genel Müdürlüğü'nün re-organizasyonu ile Başbakanlığa bağlı Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) kurulmuştur.

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün Görev Yetki ve Kuruluşu Hakkında 53 Sayılı Kanun, devlet teşkilatının yeniden yapılanması çerçevesinde, gelişen yeni durum ve ihtiyaçlarda göz önüne alınarak 8 Haziran 1984 tarihli 219 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değiştirilmiştir.

Bugün DİE, genel nüfus sayımlarının yanı sıra uluslararası standartlarda fiyat istatistikleri, işgücü istatistikleri, AR-GE istatistikleri, inovasyon istatistikleri, kadın istatistikleri vb pek çok konuda veri toplayıp yayın yapmaktadır.

**REKABET KURUMU**

Anayasanın 167. maddesi ile, devlete "para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri" alma; "piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi" önleme görev ve sorumluluğunu yüklemiştir.

Bu Anayasal hükmün bir gereği olarak, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamalar ile

piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek amacıyla hazırlanan 4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun T.B.M.M.'nce 07.12.1994 tarihinde kabul edilmiş, 13.12.1994 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Rekabet Kurumu, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u uygulamaktan sorumlu tek organdır.

## **TÜRK STANDARTLARI ENSTİTÜSÜ**

Türk Standartları Enstitüsü, her türlü madde ve mamuller ile usul ve hizmet standartlarını yapmak amacıyla 18.11.1960 tarih ve 132 sayılı kanunla kurulmuştur.

Türk Standartları Enstitüsü'nün görevleri şunlardır;

- Her türlü standardı hazırlamak veya hazırlatmak,
- Enstitüt bünyesinde veya dışında hazırlanan standartları tetkik etmek ve uygun bulunduğu durumlarda Türk Standartları olarak kabul etmek,
- Kabul edilen standartları yayınlamak ve uygulanmalarını teşvik etmek ve zorunlu olarak yürürlüğe konmalarında fayda görülenleri ilgili bakanlığın onayına sunmak,
- Kamu sektörü ve özel sektörün isteği üzerine standartları veya projelerini hazırlamak ve görüş bildirmek,
- Standartlar konusunda her türlü bilimsel, teknik incelemelerle araştırmalarda bulunmak, yabancı ülkelerdeki benzer çalışmalarını takip etmek, uluslararası ve yabancı standart kurumları ile ilişki kurup işbirliği yapmak,
- Üniversiteler ve diğer bilimsel ve teknik kurum ve kuruluşlarla işbirliğini sağlamak, standardizasyon konularında yayın yapmak, ulusal ve uluslararası standartlardan arşivler oluşturmak ve ilgili kişilerin kullanımına sunmak,
- Standartlarla ilgili araştırmalar yapmak, ihtiyari standartların uygulanmasını kontrol etmek için laboratuvar kurmak, kamu sektörü veya özel sektörün isteyeceği teknik çalışmaları yapmak ve rapor vermek,
- Standart işlerini yerleştirmek ve geliştirmek için elemanlar yetiştirmek ve bu amaçla kurslar açmak ve seminerler düzenlemek,
- Standartlara uygun ve kaliteli üretimi teşvik edecek çalışmalar yapmak ve bunlarla ilgili belgeleri düzenlemek,
- Metroloji ve kalibrasyon ile ilgili araştırma ve geliştirme çalışmaları yapmak ve gerekli laboratuvarları kurmaktır.

## **TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜ**

Türk Patent Enstitüsü 24.06.1994 tarih ve 544 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Türkiye' de sınai mülkiyet haklarının yönetimi için idari ve mali özerkliğe sahip Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bağlı özel bir kamu kuruluşudur.

TPE, Türkiye'nin teknolojik ilerlemesine katkıda bulunmak, ülke içinde serbest rekabet ortamını oluşturmak ve araştırma geliştirme faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak üzere çeşitli Kanunlarla düzenlenmiş olan patent ve markalar ile diğer Kanunlarla düzenlenen Sınai Mülkiyet Haklarının tesisi, bu konudaki korumanın sağlanması ve Sınai Mülkiyet Haklarına ilişkin yurtiçi ve dışında varolan bilgi ve dokümantasyonun kamunun istifadesine sunulabilmesi amacıyla kurulmuştur.

Türk Patent Enstitüsü'nün Görevleri;

- Kanunlarla koruma altına alınmış sınai mülkiyet haklarının tescilini ve bu hakların korunması ile ilgili işlemleri yapmak,
- Lisans işlemlerinde arabuluculuk faaliyetlerinde bulunmak ve mahkemelerde bilirkişilik yapmak,
- Lisans ve devir anlaşmalarını tescil etmek,
- Buluşların kullanımını takip etmek, yeni teknolojilerin değerlendirilmesi ile teknoloji transferinin yönlendirilmesi ve arşivlenmesi işlemlerini yapmak,
- Yurtdışında benzer kuruluşlar ve uluslararası kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak,
- Türkiye'yi sınai mülkiyet hakları konusunda uluslararası kuruluşlar nezdinde temsil etmek.
- Sınai mülkiyet hakları ile ilgili uluslararası anlaşmaların hazırlanmasına ülke çıkarlarını koruyarak katkıda bulunmak ve bu anlaşmaların Türkiye'de uygulanmasını sağlamak,
- Yurtiçi ve yurtdışında teknoloji ve araştırma-geliştirme ile ilgili kurum ve kuruluşlarla ve bilgi bankalarıyla işbirliği yapmak, dokümantasyon merkezleri kurmak, bu bilgileri kamunun istifadesine sunmak,
- Sınai mülkiyet hakları ile ilgili olarak çeşitli yayınlar yapmak ve Türk Sınai Mülkiyet Gazetesini periyodik olarak yayınlamak,
- Sınai Mülkiyet Hakları konularında yurtiçinde kişi ve kuruluşların bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesi için gerekli çalışmaları yapmaktır.

### **Sınai Mülkiyet Hakları**

Buluşların ve yeniliklerin yeni tasarımların ve özgün çalışmaların ilk uygulayıcıları adına ticaret alanında üretilen ve satılan malların üzerlerindeki üreticisinin veya satıcısının ayırt edilmesini sağlayacak işaretlerin sahipleri adına, kayıt edilmesini ve böylece bu kişilerin ürünü üretme ve satma hakkına belirli bir süre sahip olmalarını sağlayan gayri maddi bir hakkın tanımıdır. Sınai mülkiyet hakları ;

- Patentler ve Faydalı Modelleri,
- Ticaret ve Hizmet Markalarını,
- Coğrafi İşaretleri,
- Endüstriyel Tasarımları,
- Entegre Devre Topoğrafyaları, kapsamaktadır.

Sınai Mülkiyet Hakları Konusunda Yapılan Yasal Düzenlemeler;

Türk Patent Enstitüsü kurulduktan sonra, sınai mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasını sağlamak üzere, yeni ve uluslararası mevzuata uygun yasal düzenlemelerin hazırlanmasına başlamıştır. Bu düzenlemeler 27.06.1995 tarihili Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

## **TÜRK AKREDİTASYON KURUMU**

Laboratuvar, belgelendirme ve muayene hizmetlerini yürütecek yurt içi ve dışındaki kuruluşları akredite etmek, bu kuruluşların belirlenen ulusal ve uluslararası standartlara göre faaliyetlerde bulunmalarını ve bu suretle ürün/hizmet, sistem, personel ve laboratuvar belgelerinin ulusal ve uluslararası alanda kabulünü temin etmek amacıyla Türk Akreditasyon Kurumu 1999'da (TÜRKAK) kurulmuştur.

Kurumun görevleri şunlardır;

- Kurumun faaliyetleri ile ilgili gerekli kriter ve önlemleri belirlemek, bunları uygulamak ve gerektiğinde değiştirmek, düzeltmek ve yürürlükten kaldırmak,
- Akredite edilmek üzere başvuruda bulunan, laboratuvar, ürün/hizmet, sistem, personel ve benzeri belgelendirme konularında faaliyet gösteren özel ve/veya kamu kurum ve kuruluşlarının ilgili standartlara ve kriterlere göre değerlendirmesini yapmak ve bu değerlendirme sonucunda kuruluşun akredite edilip edilmemesine karar vermek, akredite edilen kuruluşları izlemeye almak ve gerektiğinde geçici veya devamlı olarak akreditasyon kararını durdurmak ve bu alanlarda koordinasyon sağlamak,
- Akredite edilmiş kuruluşlarca düzenlenen işaret ve belgelerin kullanımını özendirici düzenlemeler yapmak,
- Uluslararası, bölgesel ve diğer ülkelerin akreditasyon kuruluşları ile işbirliği kurmak, işbirliğinde bulunmak,
- Akreditasyon amacıyla başvuran kuruluşların müracaatı, değerlendirilmesi ve akredite edilmesi ile ilgili olarak elde edilmiş bilgilerin gizliliğini sağlamak,
- Akreditasyonun önemini ve kalite bilincini artırıcı faaliyetlerde bulunmak,
- Eğitim, araştırma ve yayın faaliyetlerinde bulunmak,
- Faaliyet alanına giren konularda hizmet satın almaktır.

## **BANKALAR**

### **HALK BANKASI**

Bugün Türk Banka sistemi içerisinde ağırlıklı bir yere gelmiş olan Türkiye Halk Bankası bir taraftan mevduat, kredi, kambiyo işlemleri ve diğer banka hizmetleri gibi tüm bankacılık işlerini yerine getirirken, diğer taraftan da esnaf, sanatkar, küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerine (KOBİ) finansman ve finansman dışı (danışmanlık, eğitim) faaliyetlerle destek olma görevini de yürütmektedir.

Kuruluşundan bu yana çeşitli tarihlerde çıkarılan kanunlarla faaliyet gösterebileceği alanlar giderek genişletilen Bankanın 08.06.1984 tarih ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kabul edilen Ana Statüsü'ne göre amaç ve faaliyet alanı aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- Ülkemizin tasarruf birikimine katkıda bulunmak,
- Toplanan tasarrufları ekonominin gerek duyduğu alanlarda değerlendirerek; esnaf, sanatkar, küçük ve orta ölçekli sanayi kuruluşlarını kredilendirmek,
- Ekonomik amaçlara uygun, verimlilik ve karlılık ilkeleri doğrultusunda ulusal ekonomi ile uyum içinde sermaye birikimine katkıda bulunmak ve yatırım yapılmasına imkan açmak,
- Küçük ve orta ölçekli sanayi sektörünün Kalkınma Bankası görevini yürütmek,
- Esnaf, sanatkar, küçük ve orta ölçekli sanayi ve diğer sanayi kuruluşlarının, bunların kurdukları şirket, kooperatif ve mesleki teşekküllerin işletme ve yatırımlarında ihtiyaç duydukları kredileri sağlamak, orta ve uzun vadeli proje kredileri vermek, küçük ve orta ölçekli sanayinin gelişmesini ve büyük sanayie geçişini teminen danışmanlık hizmeti yapmak, proje ve teknik bilgi akışı ile desteklemek,
- Esnaf, sanatkar, küçük ve orta ölçekli sanayici ve sanayiciler, ilgili kooperatifler, mesleki teşekküller veya diğer gerçek ve tüzel kişilerin iştiraki suretiyle; bu kesimin ihtiyacı olan girdilerin makine-tesisatın üretim ve temini amacıyla ortaklıklara katılmak, kurulmuş ortaklıklara iştirak etmek ve bu gibi ortaklıkların kurulmasına yardımcı olmak,
- Esnaf, sanatkar, küçük ve orta ölçekli sanayi ve bunların kurdukları mesleki teşekkül ve kooperatiflerin çalışmalarının geliştirilmesi ile ilgili eğitim faaliyetlerinde bulunmak, ayrıca ürettikleri malların pazarlanmasına ve tanıtılmasına, fuarlara katılmak suretiyle yardımcı olmak,
- Kurulmuş ve kurulacak küçük ve orta büyüklükteki özel kuruluşlara idari ve teknik alanlarda rehberlik yapmak,
- Diğer her türlü kredi ve genel bankacılık faaliyetlerinde bulunmaktır.

### **Esnaf ve KOBİ' lere Verilen Destekler**

Halkbank'ın KOBİ politikası ve destekleri , finansal destekle bir yandan üretim artışını sağlamak, diğer yandan yeni yatırımları teşvik etmek; kaliteli ve standartlara uygun, çağdaş ve yeni teknolojiye dayalı üretimler kredileri ile desteklemek; yurtiçi ve yurtdışı kaynaklardan elde edilen fonlarla KOBİ'lerin gerek Avrupa Birliği gerekse diğer ülkeler ile rekabet olanağını geliştirmek; ülke içinde ve dışında pazarlanabilir ürünleri, istihdamı artırıcı üretim, kalite ve standardı geliştirici yatırımları finanse etmek, KOBİ'leri dış ticarete teşvik etmek, bilgi ve enformasyon ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla KOBİ'lere danışmanlık-egitim hizmetleri sunmak, çalışanların mesleki eğitimlerine yardımcı olmak; yeni girişimleri teşvik etmek, KOBİ'lere pazarlama, ortaklık, dış finansman konularında yardımcı olacak diğer ülkeler yurtdışı işletmeleri ile iletişimi sağlamak amacıyla belirlenmiştir.

### **Finansman Desteği**

***Esnaf-Sanatkar Kredileri:*** İskonto kredisi, işletme kredisi, aylık eşit taksitle işletme kredisi, tesis kredisi, kooperatif ihracat tesis kredisi, istihdamı destekleme kredisi, vb...

***KOBİ ve Büyük İşletme Kredileri:***

**KOBİ Sanayi Kredisi:** İşyerinde en çok 250 işçi çalıştıran, kanuni defter kayıtlarındaki "arsa ve bina hariç" sabit yatırım (makina, tesis ve cihazları, taşıt araç ve gereçleri, döşeme ve demirbaşları ile diğerleri toplamı) net tutarı 400 milyar TL.'ye kadar olan üretim ve onarım faaliyetlerinde bulunan işletmeler yararlanabilir. KOBİ'lerin modernizasyonunun temini, makine-ekipman alımı ve işletme giderlerinin karşılanması amacı ile tesis ve işletme kredisi şeklinde kullanılmaktadır. Limiti 400 Milyar TL. olup tesis kredilerinde 2-8 yıl, işletme kredilerinde 2-6 yıl vade uygulanır. Faiz oranı % 55, aylık eşit taksitlide ise % 39-45'dir.

**KOBİ Yüksek Teknoloji Kredisi:** Krediden, Gümrük Birliği ve AB adaylığımız sürecinde; Avrupa ile bütünleşmek, KOBİ'lerin Avrupa'daki benzer işletmelerle rekabet edebilecek duruma gelmelerine yardımcı olmak üzere üretim yöntemlerini iyileştirmek isteyen, üretimde kalite ve standardizasyonu sağlamayı ve ürün çeşitlendirilmesine yönelmeyi amaçlayan, üretim ve onarım faaliyetinde bulunan KOBİ kapsamındaki sanayi işletmeleri yararlanabilir. Kredi, firmanın yüksek teknoloji içeren makine-ekipman ve AR-GE amaçlı cihazların finansmanı için tesis kredisi olarak kullanılır. Limiti 400 Milyar TL. olup 4 yıl (1 yılı anapara ve faiz ödemesiz dönemli) vade uygulanır. Faiz oranı % 50, aylık eşit taksitlide ise % 42'dir.

**Büyük Ölçekli Sanayi Kredisi:** İşyerinde 250'den fazla işçi çalıştıran, kanuni defter kayıtlarındaki "arsa ve bina hariç" sabit yatırım (makine, tesis ve cihazları, taşıt araç ve gereçleri, döşeme ve demirbaşları ile diğerleri toplamı) net tutarı 400 milyar TL.'den fazla olan, üretim ve onarım faaliyetlerinde bulunan işletmeler yararlanabilir. Büyük ölçekli sanayi işletmelerinin modernizasyonunun teminine yönelik makine-ekipman alımı ile işletme giderlerinin karşılanması amacıyla tesis ve işletme kredisi şeklinde kullanılır.

Limiti, proje bazında ve ihtiyaca uygun olarak tespit edilmekte olup, tesis kredilerinde 2-8 yıl, işletme kredilerinde 2-6 yıl vade uygulanır. Faiz oranı % 65, aylık eşit taksitlide ise % 51-57'dir.

**Ürün Geliştirme Kredisi:** KOBİ'lerin ve Büyük Ölçekli Sanayi İşletmelerinin pazarlanabilir yeni ürün geliştirmeleri, mevcut ürünlerinin kalitelerinin artırılması veya tüketici talepleri doğrultusunda değişiklik yapılması suretiyle rekabetçi sanayi işletmeleri yaratılması ve AB ile rekabetçi uyumun sağlanması amacıyla kullanılan krediden KOBİ ve Büyük Ölçekli Sanayi İşletmeleri yararlanabilir. İşletmelerde yüksek teknoloji içeren makine- ekipman ve AR-GE amaçlı cihazların alımı için tesis kredisi; işçilik, enerji, proje, araştırma giderleri, telif hakkı, patent veya marka almak, ambalaj ve reklam harcamaları için de işletme kredisi şeklinde kullanılmaktadır.

Kredi üst limiti 400 Milyar TL. olup tesis kredilerinde 2-5 yıl, işletme kredilerinde 2-4 yıl vade uygulanır. Aylık eşit taksitle 36 aydır. Faiz oranı KOBİ'ler için % 50, büyük ölçekli işletmeler için % 55, aylık eşit taksitlide ise KOBİ'ler için % 42, büyük ölçekli işletmeler için % 51'dir.

Diğer krediler ise, iş makineleri kredisi, turizm kredisi, EXİMBANK sevk öncesi Türk Lirası KOBİ ihracat kredisi, EXİMBANK sevk öncesi döviz KOBİ ihracat kredisi, KfW teşvik fonu, sanayileşme fonu döviz (DM) kredisi,



KSF-1 çevre koruma fonu, orta vadeli döviz kredisi, KOBİ teşvik fonu, küçük sanayi siteleri fonu, organize sanayi bölgeleri fonu, ISO 9000 kalite standartları belgesi kredisi, fuar ve sergilere katılma kredisi, sektörel büyüme kredisi, bilgisayar yazılım kredisi, v.b.'dir.

**Girişimci Kredileri:** Genç Girişimci Kredisi ve kadın girişimci kredisi.

**Finansman Dışı Destekler:** Halk Bankası'nın eğitim ve danışmanlık hizmetleri vermeye yönelik projeleri ise şunlardır; girişimcilik bilgilendirme merkezi, teknik danışmanlık merkezi, meslek akademileri, Avrupa Bilgi Merkezi, yurtdışı bilgi destek büroları, yeni buluşların ödüllendirilmesi, vb...

**KOBİ Yatırımlarına Ortaklık A.Ş. :** Türkiye Halk Bankası ortaklığında küçük ve orta boy işletmelerin (KOBİ) desteklenmesine yönelik yeni bir finansman modeli uygulamaktadır.

KOBİ Yatırımlarına Ortaklık Anonim Şirketi'nin kuruluş amacı ; "KOBİ'lerin gelişmelerine ve ekonomik faaliyetlerine yardımcı olmak, sanayileşmedeki katkılarını artırmak, mevcut tesislerinde ya da yeni kurulacak girişimlerine sermaye katkısında bulunmak, KOBİ'lerin teknoloji yaratma ve yenileme, yeni teknoloji içeren tesisler edinme, üretim, kalite ve standart geliştirme amacıyla ihtiyaç duydukları finansman sağlayıcı yeni oluşumlarına ya da ortaklıklarına iştirak etmek, bu amaçla sahip olunan makine, ekipman ve tesisleri tahsis etmek, kurulacak şirketlere ve Risk Sermayesi Şirketleri'ne ortak olmak suretiyle risklerine katılmak, danışmanlık, proje geliştirme ve eğitim hizmetleri sunmak", şeklinde belirlenmiştir.

KOBİ A.Ş. amaç ve faaliyet konuları doğrultusunda iştirak edeceği işletmenin ortaklığından en çok 10 yıl içinde ayrılacaktır. Bu uygulamadaki, temel prensip mevcut hisselerin öncelikle işletmenin sahiplerine geri satılmasıdır. Bu mümkün olmadığı takdirde borsa kanalıyla elden çıkarılacak veya yapılan sözleşme çerçevesinde başkalarına devredilecektir.

Ülkemizde ilk defa Risk Sermayesi benzeri bir şirket niteliğinde kurulan KOBİ A.Ş.; TOBB, TESK, KOSGEB, TÜRKİYE HALK BANKASI, HALK LEASİNG ve ülkemizin en önemli 16 sanayi ve ticaret merkezinde faaliyet gösteren Ticaret ve/veya Sanayi Odaları ortaklığında faaliyete geçirilmiştir.

KOBİ A.Ş. ortaklarının talebi doğrultusunda aldığı kararla sermayesini Mart/1999 tarihi itibarıyla 317.8 Milyar Lira'dan 1 Trilyon liraya yükseltmiştir.

### **KREDİ GARANTİ FONU (KGF)**

Kredi Garanti Fonu İşletme ve Araştırma A.Ş. ,1991 yılında kurulmuş olup, KOBİ'lerin Türkiye Halk Bankası A.Ş.'den kullandığı kredilere verdiği garanti/kefaletlerle teminat sağlamaktadır. Bu sayede KOBİ'lere finansal alanda bir destek aracı olan KGF, Türkiye ile Almanya arasındaki "Teknik İşbirliği Anlaşması" çerçevesinde desteklenmektedir.

KGF'nun kuruluşunda TESK (Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu), TOBB (Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği), TOSYÖV (Türkiye Orta Ölçekli İşletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticileri Vakfı) ve MEKSA

(Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayi Destekleme Vakfı) kurucu ortak olarak yer almış, daha sonra KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı) ve Türkiye Halk Bankası A.Ş. de bu ortaklığa katılmışlardır.

KGF'nin üstlendiği garanti/kefaletin karşılığını oluşturan teminat sorumluluk fonu Alman Teknik İşbirliği Kurumu (GTZ) ve KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı) tarafından kurulmuştur. Türkiye Halk Bankası A.Ş. bu fonun beş katına kadar KGF garanti/kefaletini kabul etmektedir.

1999 yılı içerisinde KGF'ye toplam 6.828.685.528.900 TL tutarında 395 garanti talebi başvurusunda bulunulmuştur. Bir önceki yıla göre gelen talep sayısında % 4.2 oranında ve tutar olarak da % 66'lık bir artış gerçekleşmiştir.

Verilen garantiler, 232 adet kredi için 2.909.395.000.000.-TL tutarında gerçekleşmiştir. Kuruluşundan 1999 yıl sonuna kadar KGF'nin kullandığı garanti tutarı 6.596.225.500.000.-TL'ye ulaşmıştır.(Garantilerin verildiği tarihteki kurlardan karşılığı 52.913.835,-DEM'dir)

1999 yılında verilen garantilerin illere dağılımı; İlk beş il'e verilen garanti tutarları: Sivas (385 Milyar), İstanbul (256 Milyar), Bingöl (248 Milyar), Sinop (241 Milyar), Ankara (239 Milyar).

1999 yılında verilen garantilerin sektörler itibariyle dağılımında imalat sektörü %96'lık bir payla esas ağırlığı oluşturmaktadır. Hizmetler sektörü % 3 , diğerleri ise %1 düzeyindedir. İmalat sanayi içerisinde ise dokuma ve giyim sektörü 497 Milyarlık garanti kullanmış olup birinci sıradadır. Bunu sırasıyla plastik, gıda ve içki, orman ürünleri ve demir çelik sektörü izlemektedir.

## **TÜRK EXIMBANK**

Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. /Türk Eximbank, 1987 yılında, Türkiye'nin artan ihracat potansiyelinin desteklenmesi amacıyla resmi ihracat destek kurumu olarak kurulmuştur.

Türk Eximbank'ın temel amacı; ihracatın geliştirilmesi, ihraç edilen mal ve hizmetlerin çeşitlendirilmesi, ihraç mallarına yeni pazarlar kazandırılması, ihracatçıların uluslararası ticarete paylarının artırılması ve girişimlerinde gerekli desteğin sağlanması, ihracatçılar ile yurt dışında faaliyet gösteren müteahhitler ve yatırımcılara uluslararası piyasalarda rekabet gücü ve güvence kazandırılması, yurtdışında yapılacak yatırımlar ile ihracat maksadına yönelik yatırım malları üretim ve satışının desteklenerek teşvik edilmesidir.

Türkiye'de ihracatın kurumsallaşmış tek asli teşvik unsuru olan Türk Eximbank, bu amaca yönelik olarak ihracatçıları, ihracata yönelik üretim yapan imalatçıları ve yurtdışında faaliyet gösteren müteahhit ve girişimcileri kısa, orta ve uzun vadeli nakdi ve gayri nakdi kredi, sigorta ve garanti programları ile desteklemektedir. Türk Eximbank'ın, gelişmiş birçok ülkenin resmi destekli ihracat kredi kuruluşlarından farklı olarak kredi, garanti ve sigorta işlemlerini aynı çatı altında toplamış olması, ihracatçı firmalara verilen hizmetlerde bir bütünlük oluşturulmasına imkan tanımaktadır.

Türk Eximbank 1999 yılında toplam 3,6 milyar ABD Doları tutarında ihracat kredisi kullandırmıştır. Ayrıca, ihracat kredi sigortası kapsamında sigortalanan sevkiyat toplamı 3,0 milyar ABD Doları 'nı aşmıştır. Böylece, Banka nakdi ve gayri nakdi destekleri ile ihracatın yaklaşık % 26 'sına finansman desteği sağlamıştır.

### **VAKIF RİSK SERMAYESİ YATIRIM ORTAKLIĞI A.Ş.**

Sermaye Piyasası Kurumu ( SPK) 06.07.1993 tarih ve 21629 sayılı Tebliği ile Risk Sermayesi Yatırım Ortaklıkları'nın kuruluş, faaliyet, yönetim ilkeleri ve tasfiyelerine ilişkin esaslarının ilk düzenlemesini yapmış daha sonra 6 Kasım 1998 tarihinde seri 6 /10 nolu tebliği ile bu esaslara son şeklini vermiştir. Bu esaslar çerçevesinde ilk Risk Sermayesi Yatırım Ortaklığı şirketi Anonim Şirket statüsünde Vakıflar Bankası tarafından 22.04.1996 tarihinde kurulmuştur.

VAKIF RİSK SERMAYESİ YATIRIM ORTAKLIĞI A.Ş. sektörün ilk şirketidir. Vakıf Risk Sermayesi Yatırım Ortaklığı A.Ş., 2 Trilyon TL. Kayıtlı ve 250 Milyar TL. ödenmiş sermaye ile kurulmuştur. Ayrıca sektördeki gelişmeler doğrultusunda bu sermayenin daha da güçlendirilmesi mümkündür. Haziran 1996 ayından itibaren çalışmalara başlanılan şirkette altyapı hazırlıkları tamamlanmıştır.

### **TÜRKİYE TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VAKFI**

Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) bir Dünya Bankası projesi olan Teknoloji Geliştirme Projesi çerçevesinde Dünya Bankası ile Türkiye Cumhuriyeti arasında imzalanan ikraz anlaşması doğrultusunda özel sektör ve kamu sektörü işbirliğiyle 1.6.1991 tarihinde kurulmuştur.

TTGV'nin görevleri şu şekilde özetlenebilir: Türk Sanayi'ne, rekabetçi konumlarını ancak teknolojilerini geliştirmeye ve inovasyona yatırım yaparak güçlendirilebilecekleri gerçeğini göstermek ve bu amaçla yapacakları çalışmaları teşvik etmek; rekabetçi teknolojilerin ticarileştirilmesi için gerekli altyapı ve finansmanın oluşmasını ve gelişmesini teşvik etmek ve desteklemek; Türk Sanayiinin teknolojik gelişimine, özellikle de bu alanda Türkiye'nin karşılaştırmalı ve rekabetçi avantajını hızlı bir şekilde artırması beklenen etkinliklere, finansal destek sağlamak ve yardımcı olmak; özellikle düşük kaliteli, emek yoğun ürün ve süreçlerden yüksek katma değerli mal ve hizmetlere geçişi sağlayacak yeni teknolojilerin geliştirilmesini ve yaygınlaştırılmasını teşvik etmek; Türkiye'nin ihracat yolu ile dış pazarlarda söz sahibi olabileceği mal ve hizmetleri hedefleyerek üretimlerini desteklemek; ve rekabetçi ortamın, mevzuatın ve kurumsal çerçevenin iyileştirilmesi yönünde çalışmalar yapmak, teknolojiye, inovasyona ve teknoloji finansmanına yönelik talebi desteklemektir.

Bu doğrultuda TTGV etkinlikleri şunlardır:

### **Teknoloji Geliştirme Desteği Projeleri:**

Sanayi kuruluşları ve yazılım şirketleri tarafından gerçekleştirilen teknolojik yenilik ve gelişme içeren, sonucunda, ticari değeri olan ürünlerin elde edildiği projelere verilen destektir.

Teknoloji Geliştirme Projeleri'nde proje süresi, en fazla 2 yıl olup, destek miktarı, kaynağına bağlı olarak, 1-2 milyon ABD Dolarıdır. Destek oranı, en fazla proje bütçesinin % 50'si ve geri ödeme süresi 4 yıl (ABD Dolar cinsinden faizsiz)'dir.

Bu desteğin kapsamı, projeye ilgili "personel, teçhizat, sarf malzemesi, seyahat, hizmet alımı" harcamalarını içerir.

Yukarıda TÜBİTAK-TİDEB ile ilgili bölümde anılan ve " Sanayi kuruluşları AR-GE Desteği" ile ilgili AR-GE yardımına ilişkin 4 Kasım 1998 tarihli tebliğ gereği TTGV de uygulamacı kurumdur ve bu tebliğde vurgulanan hususlar TTGV için de geçerlidir.

### **Teknoloji Hizmet Merkezleri:**

Teknolojik Hizmet Merkezleri, endüstriyel AR-GE, test, eğitim ve danışmanlık hizmeti verir ve bir sanayi birliği veya özel şirketlerin bir araya gelmesiyle bir anonim şirket olarak faaliyet gösterir. TTGV THM projesinin % 20'sine kadar, en fazla 1 milyon US Dolar geri ödemeli destek sağlar ve % 10 hisseyle ortak olabilir.

Teknoloji Hizmet Merkezlerinin kuruluşunda ve işletmesinde ticari süreç esas alınır ve en az %51' lik ortaklık payı özel sektör işletme ve/veya şahıslara aittir.

THM'lerin faaliyet alanları; AR-GE- ürün tasarımı ve ürün geliştirme, prototip üretim, pilot üretim, deneme üretimi, proses geliştirme ve hammadde araştırması ve temin çalışmaları, test hizmetleri ve belgelendirme, danışmanlık hizmetleri, eğitim hizmetleri, enformasyon hizmetleri vb.

### **Teknoparklar:**

TTGV, kendi belirlediği kriterlere uyan, teknopark işletmelerinin teknopark projelerine , proje bütçesinin % 20'si oranında, 2,5 milyon US Dolar'a kadar geri ödemeli kredi sağlar.

Proje süresi en fazla 24 olup, Teknopark'ın yönetimi, kurulacak olan bir anonim şirket tarafından üstlenilir. TTGV desteği bu şirkete sağlanır.

Teknopark projelerinde, teknolojinin yayılmasını sağlamak için üniversitelerin ortaklık yada yönetimde yer alma şeklinde katılımı beklenir. Proje önerilerinde de yine üniversitelerin, araştırma kurum ve kuruluşlarının varlığı gereklidir. Önerilen teknoparkın, ticari çekiciliği olması, dolayısıyla sanayi bölgelerine, ticari merkezlere, bütün ulaşım olanaklarına yakınlığı gerekli ön koşullardandır. Teknopark projelerinde yalnızca prototip, özel ekipman ve/veya yazılım üretimine izin verilmektedir.

Teknoparkların faaliyetlerinin, ulusal teknoloji politikalarıyla ve sanayi öncelikleriyle aynı çizgide olması beklenir.

### **Risk Sermayesi:**

TTGV, ülkemizde risk sermayesi anlayışının gelişmesini ve özel sektörde teknolojik risk sermayesinin yaratılmasını teşvik eder. Risk Sermayesi fonlarının yönetiminde veya işletmesinde yer almayıp, ticari hedefi net bir şekilde vurgulanan, kar amaçlı Risk Sermayesi fonu şirketlerini destekler. TTGV, en fazla 4 Milyon US Dolar'lık katılımla 2 adet Risk Sermayesi fon şirketi kurmayı amaçlamaktadır.

### **Teknoloji Destek Hizmetleri:**

Teknoloji Destek Hizmetleri kapsamında, Proje Desteği; verimliliğin artırılması, ürün kalitesinin yükseltilmesi, sipariş alımlarını karşılama sürelerinin iyileştirilmesi, ürün yelpazesini genişletmek için yeni teknik veya teknoloji kullanımı, iş planlaması, teknoloji kaynağı temin edilmesi, Pazar araştırması ve tekno-ticari enformasyon sağlanması, fikri mülkiyet hakları ve lisans danışmanlığı ve mali danışmalıkları içermektedir.

Destekten en fazla 200 kişi çalıştıran ve bir holding veya şirketler grubuna bağlı olmayan KOBİ'ler yararlanabilmektedir. Projenin en fazla % 50'si finanse edilir ve destek miktarı en fazla 10.000 US Dolarıdır. Bir firma için birden fazla proje desteklenirse toplam destek tutarı, 25.000 US Doları ile sınırlı olup, hibe şeklindedir.

## **KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ SANAYİİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI (KOSGEB)**

KOSGEB, küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinin teknolojik yeniliklere süratle uyumlarını sağlamak, rekabet güçlerini yükseltmek ve ekonomiye katkılarını ve etkinliklerini artırmak amacıyla 20 Nisan 1990 tarihinde kurulmuştur. KOSGEB, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na bağlı bir kamu Kuruluşudur.

***Bilgilendirme ve İşletmeler Arası İşbirliği Hizmetleri:*** KOSGEB, Avrupa Birliği'nin KOBİ'lere yönelik 1997-2000 yılları için hazırladığı Çok Yıllık Programda "KOBİ'lerin İlk Durak Noktası" tanımı ile en önemli destek programı olan Avrupa Bilgi Merkezleri (Euro Info Centre. EIC) Ağına katılmıştır.

KOSGEB Avrupa Bilgi Merkezi 1994'de kurulmuş olup , İşletmeler arası İşbirliği Ağı (Business Cooperation Network; BC-NET), ve İşletmeler arası İşbirliği Merkezi (Bureau deRapprochement des Enterprises; BRE) programlarında Türkiye temas noktasıdır.

***Girişimciliğin Desteklenmesi:*** KOSGEB'in girişimcilik hizmetlerini yönlendirdiği kitle, kendi işini kurmak isteyen ya da henüz kurmuş girişimciler olup, hedef kitleyi oluşturan gruplar; Teknoloji Geliştirme Merkezleri'nde yer alan girişimciler, özelleştirme sonunda işsiz

kalacak potansiyel girişimciler, kalkınma bölgelerindeki potansiyel girişimciler, meslek lisesi, teknik eğitim fakültesi, üniversite son sınıf öğrencileri, kadın girişimciler vb.'dir.

**Laboratuvar Hizmetleri:** Türkiye genelinde Küçük İşletmeler Geliştirme Merkezlerinde bulunan ve ulusal/uluslararası standartları esas alan düzenleme ve işleyişle faaliyet gösteren Laboratuvarlar aracılığı ile sanayicilere hizmet verilmektedir. Bu laboratuvarların bir çoğu TSE Yeterlilik Belgesine sahip olup, bir kısmı TS-ISO 9001 Kalite Sistem Belgesine sahiptir.

**Danışmanlık Hizmetleri:** İşletmelerin hammadde seçiminden pazarlamasına kadar her aşamada karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik olarak; ürün kalitesinin geliştirilmesi, maliyetin düşürülmesi, ISO 9000 Kalite Güvence Sisteminin kurulması, CE işareti ve yönetim danışmanlığı gibi konularda Danışmanlık Hizmetleri verilmektedir. KOSGEB, bu hizmetler için mevcut mühendis, ekonomist, işletmeci, maliyeci vb. dallardaki uzmanlardan oluşan bir "danışman havuzu" oluşturmuştur.

**Kalite Geliştirme Hizmetleri:** KOS işletmelerinin, uluslararası kalite ve standartlarda mal üretmelerini temin etmek üzere kalite bilincini geliştirme, kalite güvenilirliği kavramına uygun etkinlik kazandırma ve buna yönelik malzeme, tasarım, üretim metotları, bakım-onarım ve pazarlama faaliyetlerinde gereken desteği sağlama, kalite ve teknoloji düzeyini yükselterek verimliliği artırma yönünde hizmetler verilmektedir.

**Modernizasyon ve Teknoloji Geliştirme:** Geleneksel üretimin modernizasyonu ve yöresel kalkınmaya destek amaçlı bölgesel / yöresel modernizasyon faaliyetleri, Gümrük Birliği ile birlikte KOS'ların rekabet güçlerinin geliştirilmesi yönünde destek sağlanmaktadır. Bunun yanı sıra mevcut teknolojilerin geliştirilmesi, AR-GE ve üretimde kaliteyi artırmaya yönelik destek hizmetleri verilmektedir. Söz konusu faaliyetler kapsamında işletmelerin tezgah, teçhizat yenileme işlemlerinde "finansal kiralama" yöntemi uygulanmaktadır.

**Eğitim:** KOS işletmelerinin, eğitim ihtiyaçlarına yönelik sınıf içi, laboratuvar veya iş başında olmak üzere teknik, yönetim, mali ve mevzuat konularında bir hafta süreli eğitim programları, tanıtım ve bilgilendirme amacıyla kısa süreli konferans/paneller düzenlenmektedir.

**Uluslararası Gözetim Hizmetleri:** KOSGEB Geliştirme Merkezleri aracılığı ile dış ticarete gözetime konu malların kalitesinin, miktarının, döviz kuru ve mali koşullar da dahil olmak üzere fiyatının ve/veya gümrük sınıflandırmasının doğruluğunun saptanması ile ilgili gözetim hizmetleri verilmektedir.

**Pazar Araştırma ve İhracat Geliştirme Enstitüsü:** KOS İşletmelerinin yurtdışı pazarlardan daha fazla pay almaları için uluslararası fuarlarda ürünlerinin sergilenmesine destek verilmekte, ihracat bağlantıları yapmalarına yardımcı olunmaktadır.

**Bölgesel Kalkınma Enstitüsü:** Kalkınmada öncelikli yörelerde potansiyel girişimcilere yatırım yönlendirme, ön proje ve fizibilite hazırlama, çözüm üretme gibi konularda danışmanlık hizmeti verilmektedir. Sektörel kalkınma hizmetleri kapsamında, sorunlu sektörler

ele alınarak, teknik ve teknolojik bilgilendirme ve meslek içi eğitim seminerleri ile sektör çalışanlarının yeni teknolojik gelişmelere uyumlarını sağlanmasına çalışılmaktadır.

***Küçük İşletmeler Geliştirme Merkezleri:*** Bu merkezlerin fonksiyonları şunlardır, tek adımda bilgilendirme ve yönlendirme, yatırım rehberliği, işletmeler arası geliştirme ve destek programları, bilgi temini ve yayımı, yönetim danışmanlığı, üretim prosesleri geliştirme ve destekleme, vb...

• ***Teknoloji Geliştirme Merkezleri (TEKMER):***

Halen ODTÜ, İTÜ, Ankara Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde faaliyet gösteren Teknoloji Geliştirme Merkezleri, ileri teknolojiye yönelik girişimciliğin teşvik edilmesi ve desteklenmesi, üniversite-sanayi işbirliğinin güçlendirilmesi, teknoloji transferi ve AR-GE çalışmalarının sonuçlarının ekonomik değere dönüştürülmesi amacıyla 90'lı yıllarda ilgili üniversiteler ve KOSGEB arasında yapılan protokoller gereği kurulmuşlardır.

Bu merkezlerde ülke sanayinin gelişmesi hedef alınarak yeni ürün veya teknoloji geliştirmeye yönelik bir fikre sahip olan girişimcilere, ürünlerinin geliştirebilmeleri için teknik destek, mekan, büro hizmetleri, yönetim ve işletme desteği sağlanmaktadır.

Proje kabulünde temel ilkeler; bilimsel ve teknolojik yenilik, ekonomik değer ve kişilerde girişimcilik yeteneklerinin bulunmasıdır.

Sunulan başlıca hizmetler, büro ve mekan temini, danışmanlık hizmetleri, enformasyon hizmetleri, merkez içi network ağı ve internet bağlantısı, danışmanlık hizmetleri, laboratuvar ve atölye hizmetleri, fiziksel ve kimyasal analiz, mekanik testler, tahribatsız muayene, prototip imalatı, tasarım hizmetleri, eğitim hizmetleri, büro hizmetleri, sergi ve konferans olanaklarıdır.

## **TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ**

Türkiye Bilimler Akademisi Eylül 1993 tarihinde yürürlüğe giren 497 sayılı kanun hükmünde kararname ile Başbakan'a bağlı tüzel kişiliği olan bilimsel, idari, mali özerkliği olan bir kurum olarak kurulmuştur.

TÜBA'nın kuruluş amacı, Türkiye'de tüm bilim alanlarında, araştırmaları, araştırmacılığı özendirme; bu alanlarda emeği geçenleri onurlandırmak; gençleri, bilim ve araştırma alanlarına yönlendirmek; Türkiye'deki bilimcilerin ve araştırmacıların toplumsal statülerinin yükseltilmesi ve korunmasına çalışmak; bilim ve araştırma standartlarının uluslararası düzeye çıkartılmasına yardım etmektir.

Bu amaç çerçevesinde TÜBA'nın görevleri;

- Bilimsel konularda ve bilimsel önceliklerin saptanması amacıyla incelemeler ve danışmanlık yapmak,

- Toplumda bilisel yaklaşım ve düşüncenin yayılmasını sağlamak,
- Hükümete, Türk Bilimcileri ve araştırmacılarının toplumsal statüleri, yaşam düzeyleri, gelirleri ve bu tür faaliyetlerin gereği olan özel kolaylık ve ayrıcalıklara ilişkin mevzuat değişiklikleri önermek,
- Bilimin öneminin ülke kamuoyunca takdir ve kabulünü sağlamak ve bilim adamlığını özendirmek için ödüller vermek,
- Yukarıda belirtilen amaçların gerçekleşmesi ve görevlerin yerine getirilebilmesi ile ilgili her türlü faaliyette bulunmaktır.

### **TÜRKİYE ATOM ENERJİSİ KURUMU (TAEK)**

13 Temmuz 1982 tarihinde yayımlanan kanunla belirtilen görevleri yerine getirmek üzere kurulan TAEK Başbakan'a bağlı bir kamu kuruluşudur.

Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun amacı, barışçıl amaçlarla Türkiye'de atom enerjisinin kalkınma planlarına uygun olarak ülke yararına kullanılmasını sağlamak, temel ilke ve politikaları belirleyip önermek, bilimsel, teknik ve idari çalışmaları yapmak, düzenlemek, desteklemek, koordine etmek ve denetlemektir.

Bu amaca bağlı olarak görevleri;

- Atom enerjisinin barışçıl amaçlarla ülke yararına kullanılmasında izlenecek ulusal politikanın esaslarını ve bu konudaki plan ve programları belirleyip Başbakan'ın onayına sunmak; ülkenin bilimsel, teknik ve ekonomik kalkınmasında atom enerjisinden yararlanılmasını mümkün kılacak her türlü araştırma, geliştirme, inceleme ve çalışmayı yapmak ve yaptırmak, bu alanda yapılacak çalışmaları koordine ve teşvik etmek.
- Nükleer hammaddeler, özel bölünebilir maddeler ve nükleer alanda kullanılan diğer stratejik maddelerle ilgili olarak yürütülen her türlü arama, çıkarma, arıtma, işletme, üretme, dağıtım, ithal, ihraç, ticaret, taşıma, kullanma, devir ve depolama gibi hususlarda uyulacak genel esasları saptamak, tavsiyelerde bulunmak ve işbirliği yapmak.
- Ülkenin gerek görülen yerlerinde araştırma ve eğitim merkezleri, birimler, laboratuvarlar, deneme merkezleri ve güç üretimine dönük olmayan pilot tesisler kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek; ülke sanayiinin nükleer teknolojiye girebilmesi amacıyla yönelik çalışmalar yapmak; yakıt çevirimine yönelik işletme, arıtma ve gerekli görülen diğer tesislerin kurulması için önerilerde bulunmak.
- Radyoizotop üretme, kalite kontrolü, ölçme ve dağıtım tesisleri kurmak ve işletmek. Radyasyon cihazları, radyoaktif maddeler, özel bölünebilir maddeler ve benzeri iyonlaştırıcı radyasyon kaynakları kullanarak yapılan çalışmalarda iyonlaştırıcı radyasyonların zararlarına karşı korunmayı sağlayıcı ilkeleri ve önlemleri ve hukuki sorumluluk sınırlarını saptamak. Radyoaktif maddeleri ve radyasyon cihazlarını bulunduran, kullanan, bunları ithal ve ihraç eden, taşıyan, depolayan, ticaretini yapan resmi ve özel kurum, kuruluş ve kişilere ruhsata



esas olacak lisans vermek, radyasyon güvenliği bakımından bunları denetlemek; bu görevlerin yerine getirilmesi sırasında sigorta yükümlülüğü koymak; radyasyon güvenliği mevzuatına aykırı hallerde, verilmiş olan lisansı geçici veya sürekli olarak iptal etmek; söz konusu kurum ve kuruluş hakkında , gerekirse kapatma kararı almak ve genel hukuk esasları dahilinde kanuni kovuşturmaya geçilmesini sağlamak. Radyoizotopların kullanılması, ithali, ihracı, nakli ve sigorta yükümlülüğüne ait esasları belirleyen tüzük ve yönetmelikleri hazırlamak.

- Nükleer güç ve araştırma reaktörleri ve yakıt çevrimi tesislerinin yer seçimi, inşaat, işletme ve çevre güvenliği ile ilgili her türlü onay, izin ve lisansı vermek; gerekli inceleme ve denetimi yapmak, izin ve lisansa uyulmayan hallerde işletme yetkilerini sınırlamak; verilen izin veya lisansı geçici veya sürekli olarak iptal etmek ve bu tesislerin kapatılması için Başbakan'a öneride bulunmak. Bu amaçlarla gerekli teknik mevzuat, tüzük ve yönetmelikleri hazırlamak.
- Nükleer tesislerden ve radyoizotop laboratuvarlarından çıkan radyoaktif artıkların güvenli şekilde işlenmesi, taşınması, geçici veya sürekli depolanması için gereken önlemleri almak veya aldirmek.
- Atom enerjisi ile ilgili ulusal kurum ve kuruluşlarla ilişki kurmak; işbirliği yapmak; nükleer alandaki yabancı ve uluslararası kurum ve kuruluşların bilimsel çalışmalarına katılmak ve benzeri kuruluşlar ile temaslar kurmak ve işbirliği yapmak. Her türlü nükleer çalışmalar için yurt içinden veya dışından sağlanacak yardımların programlarını ve dağıtımını yapmak.
- Nükleer alanda görev yapacak personeli yetiştirmek veya gerektiğinde bunların yetiştirilmesine yardım etmek ve bu amaçla çalışan kuruluşlar ve yüksek öğretim kurumları ile işbirliği yapmak; nükleer konulardaki iç kaynaklı bursların dağıtımında önerilerde bulunmak; yabancı kaynaklı bursların dağıtımını yapmak; yurt içinde kurslar açmak ve açılmasına yardımcı olmak; yabancı ülkelere öğrenci ve personel göndermek; bunların yapacakları öğrenim ve çalışmaları planlamak ve izlemek.
- Atom enerjisi uygulaması ile ilgili olup gerekli görülen bilgileri ve çalışma sonuçlarını yurt içinden ve dışından toplamak, yaymak ve tanıtmak; gerekli bilgileri halka iletme; nükleer konularda halkı aydınlatmak.
- Nükleer alanda ulusal ve uluslararası hukukla ilgili çalışma yapmak ve gerekli düzenlemeleri önermek.
- Nükleer madde ve tesislerin korunması ile ilgili esasları belirleyen tüzük ve yönetmelikleri hazırlamak, uygulamak ve bunlarla ilgili hususları denetlemek ve diğer kuruluşların konu ile ilgili olarak hazırlayacakları yönetmelikler hakkında görüş bildirmektir.

#### **TAEK'na Bağlı Araştırma Merkezleri:**

- Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi

- Ankara Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi
- Ankara Nükleer Tarım ve Hayvancılık Araştırma Merkezi
- Türk Devletleri Nükleer İşbirliği Araştırma ve Eğitim Merkezi

### **BAKANLIKLAR**

- İlgili Devlet Bakanlıkları
- Milli Savunma Bakanlığı
- Maliye Bakanlığı
- Milli Eğitim Bakanlığı
- Sağlık Bakanlığı
- Orman Bakanlığı
- Tarım ve Köyüşleri Bakanlığı
- Sanayi ve Ticaret
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- Ulaştırma Bakanlığı
- Bayındırlık ve İskan Bakanlığı

### **BAKANLIKLAR ve BAĞLI ARAŞTIRMA KURUMLARI**

#### **BAŞBAKANLIK**

#### **Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)**

- Marmara Araştırma Merkezi (MAM)
- Bilgi Teknolojileri ve Elektronik Araştırma Enstitüsü (BİLTEN)
- Savunma Sanayi Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü (SAGE)
- Ulusal Elektronik ve Kriptoloji Araştırma Enstitüsü (UEKAE)
- Temel Bilimler Araştırma Enstitüsü (TBAE)
- Çukurova İleri Tarım Teknolojileri Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü (ÇİTTAGE)

#### **Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK)**

- Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi
- Ankara Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi
- Ankara Nükleer Tarım ve Hayvancılık Araştırma Merkezi
- Türk Devletleri Nükleer İşbirliği Araştırma ve Eğitim Merkezi

#### **Genelkurmay Başkanlığı**

- Silahlanma ve Savunma Araştırma Dairesi Başkanlığı
- Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Araştırma ve Proje Geliştirme Merkezi
- Hava Kuvvetleri Komutanlığı Hava İkmal ve Bakım Merkezi Komutanlıkları

- GATA Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü Araştırma ve Geliştirme Merkez Başkanlığı

## **DEVLET BAKANLIĞI**

### **Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü**

- Toprak ve Gübre Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Köy Hizmetleri Ankara Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Köy Hizmetleri Tarsus Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Köy Hizmetleri Menemen Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Köy Hizmetleri Eskişehir Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Köy Hizmetleri Konya Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Tokat Köy Hizmetleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Köy Hizmetleri Samsun Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Köy Hizmetleri Şanlıurfa Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Köy Hizmetleri Erzurum Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Atatürk Köy Hizmetleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü (Kırklareli)

## **DEVLET BAKANLIĞI**

- Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü Araştırma Enstitüsü (RİZE)
- Tütün, Tütün Mamülleri Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TEKEL)
- Araştırma Enstitüsü Başkanlığı

## **MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI**

- AR-GE Dairesi Başkanlığı

## **BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI**

- Karayolları Genel Müdürlüğü Teknik Araştırma Dairesi Başkanlığı
- Afet İşleri Genel Müdürlüğü Deprem Araştırma Dairesi Başkanlığı

## **SAĞLIK BAKANLIĞI**

- Refik Saydam Hıfzısıhha Merkezi Başkanlığı

## ULAŞTIRMA BAKANLIĞI

- Türk Telekomünikasyon A.Ş. AR-GE Müdürlüğü
- T.C. Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü Araştırma Planlama ve Koordinasyon Dairesi

## TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI

### Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü

- Mandacılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü (AFYON)
- Bandırma Koyunculuk Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Bağcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü (TEKİRDAĞ)
- Arıcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, ORDU
- Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü, İÇEL
- Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, ESKİŞEHİR
- Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü, YALOVA
- Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, ADANA
- Diyarbakır Zırai Mücadele Araştırma Enstitüsü
- İpekböcekçiliği Araştırma Enstitüsü, BURSA
- Erzincan Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Fındık Araştırma Enstitüsü, GİRESUN
- Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, KONYA
- Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, İZMİR
- Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, ELAZIĞ
- Erzurum Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Akçakale Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, ŞANLIURFA
- Bodrum Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü, Bodrum MUĞLA
- Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, ANTALYA
- Doğu Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, ERZURUM
- Malatya Meyvecilik Araştırma Enstitüsü
- Samsun Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Tavuk Hastalıkları Araştırma ve Aşı Üretim Enstitüsü Müdürlüğü, MANİSA
- Eğirdir Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Eğirdir ISPARTA
- Lalahan Hayvancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Lalahan ANKARA
- Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, EDİRNE
- Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Eğirdir ISPARTA
- İl Kontrol Laboratuvarı Müdürlüğü, ISPARTA
- Çanakkale İl Kontrol Laboratuvarı Müdürlüğü
- İzmir İl Kontrol Laboratuvarı Müdürlüğü
- Ankara İl Kontrol Laboratuvarı Müdürlüğü

- Bursa Gıda Teknolojisi Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Konya Hayvancılık Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Bornova Zırai Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, İZMİR
- Adana Zırai Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Bornova Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, İZMİR
- Manisa Bağcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Ankara Şap Enstitüsü
- Etlik Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, ANKARA
- Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, GAZİANTEP
- Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Bornova İZMİR
- Pendik Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, PENDİK İSTANBUL
- Sakarya Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Aydın İncir Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Bahri Dağdaş Milletlerarası Kışlık Hububat Araştırma Merkezi Müdürlüğü, KONYA
- Nazilli Pamuk Araştırma Merkezi Müdürlüğü, AYDIN
- Trabzon Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

### **ORMAN BAKANLIĞI**

- Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı
- Araştırma ve Çevre Dairesi Başkanlığı, ANKARA
- Kavak ve Hızlı Gelişen Tür Orman Ağaçları, İZMİR
- Doğu Anadolu Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, ERZURUM
- Orman Ağaçları ve Tohumları Islah Araştırma Müdürlüğü, ANKARA
- Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü, TARSUS
- Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü, ANTALYA
- Güneydoğu Anadolu Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, ELAZIĞ
- İç Anadolu Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, ANKARA
- Batı Karadeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, BOLU
- Doğu Karadeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, TRABZON
- Marmara Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, İSTANBUL
- Ege Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, İZMİR

### **SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI**

- Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Şeker Enstitüsü, ANKARA
- Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü AR-GE Daire Başkanlığı, ANKARA

**ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI**

- Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü, ANKARA
- Devlet Su İşleri Teknik Araştırma ve Kalite Kontrol Dairesi Başkanlığı, ANKARA
- ETİBANK Genel Müdürlüğü Maden Arama ve Araştırma Dairesi Başkanlığı, ANKARA
- TPAO Petrol Araştırma Merkezi , ANKARA
- TEDAŞ APK Daire Başkanlığı Araştırma Dış İlişkiler ve Otomasyon Müdürlüğü, ANKARA
- TEAŞ APK Daire Başkanlığı Araştırma Dış İlişkiler ve Otomasyon Müdürlüğü, ANKARA
- Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Petrol Araştırma Laboratuvarı  
ODTÜ Petrol Mühendisliği Bölümü
- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, ANKARA

**Kamu AR-GE Kurumlarına İlişkin Veriler: \*****Kamu AR-GE Kuruluşları Eleman Profili (1995 yılı itibariyle)**

| AR-GE Alanı                                      | Kuruluş Sayısı | Toplam Çalışan | Araştırmacı | Doktoralı araştırmacı | Araştırmacı/toplam çalışan oranı | Kuruluş başına araştırmacı sayısı |
|--|----------------|----------------|-------------|-----------------------|----------------------------------|-----------------------------------|
| Tarım, Ormancılık ve Balıkçılığın Geliştirilmesi | 64             | 4505           | 1069        | 237                   | %23.7                            | 16.7                              |
| Sinai Gelişmenin Desteklenmesi                   | 11(*)          | 925            | 289         | 33                    | %31.2                            | 26.3                              |
| Enerji üretiminin rasyonel kullanımı             | 2 (**)         | 1410           | 14          | 1                     | % 1.0                            | 7.0                               |
| Altyapının geliştirilmesi                        | 1              | 72             | 29          | 0                     | %40.3                            | 29.0                              |
| Sağlık   | 1              | 315            | 154         | 5                     | %48.9                            | 154                               |
| Yer ve Atmosferin Keşfi ve Kullanımı             | 4 (***)        | 307            | 122         | 13                    | % 39.7                           | 30.5                              |
| <b>TOPLAM</b>                                    | <b>83</b>      | <b>7533</b>    | <b>1677</b> | <b>289</b>            | <b>%22.3</b>                     | <b>20.2</b>                       |

(\*) MKEK bu tabloya dahil değildir.

(\*\*) TEAŞ bilgileri eksik olduğu için bu tabloya dahil edilmemiştir.

(\*\*\*) MTA bu tabloya dahil edilmemiştir.

**Tarım, Ormancılık ve Balıkçılığın Geliştirilmesi Alalarındaki AR-GE kuruluşlarının Eleman Profili Özeti (1995 yılı itibariyle)**

| AR-GE Alanı                        | Kuruluş Sayısı | Toplam Çalışan | Araştırmacı | Doktoralı araştırmacı | Araştırmacı/toplam çalışan oranı | Kuruluş başına araştırmacı sayısı |
|------------------------------------|----------------|----------------|-------------|-----------------------|----------------------------------|-----------------------------------|
| Bitkisel ürünler ve köy hizmetleri | 31             | 2519           | 561         | 130                   | % 22.3                           | 18.1                              |
| Zirai mücadele                     | 3              | 213            | 98          | 41                    | %46.0                            | 32.7                              |
| Hayvancılık                        | 6              | 396            | 57          | 7                     | % 14.4                           | 9.5                               |
| Veterinerlik                       | 10             | 865            | 167         | 41                    | %19.3                            | 16.7                              |
| Ormancılık                         | 11             | 389            | 145         | 17                    | % 37.3                           | 13.2                              |
| Su ürünleri                        | 3              | 122            | 41          | 1                     | % 33.6                           | 13.7                              |
| <b>TOPLAM</b>                      | <b>64</b>      | <b>4504</b>    | <b>1069</b> | <b>237</b>            | <b>%23.7</b>                     | <b>16.7</b>                       |



**KAMU AR-GE KURULUŞLARI PROJE BOYUTLARI**

| AR-GE ALANI                          | AR-GE ALT ALANI                    | KURULUŞ ADI                      | < 1Milyar TL | 1-5 milyar TL | 5-10 | > 10 | Tutarı Belirtilmeyen |
|--------------------------------------|------------------------------------|----------------------------------|--------------|---------------|------|------|----------------------|
| Tarım, Ormancılık ve Balık Gelişmesi | Bitkisel ürünler ve köy hizmetleri | Bağcılık Araş. Ens.              | 9            |               |      |      | 0                    |
|                                      |                                    | Alata Bahçe Kül.                 | 30           |               |      |      | 0                    |
|                                      |                                    | Geçit Kuşağı                     | 15           |               |      |      | 0                    |
|                                      |                                    | Atatürk Bahçe Kül.               | 59           | 16            |      |      | 0                    |
|                                      |                                    | Erzincan Bahçe Kül.              | 3            |               |      |      | 12                   |
|                                      |                                    | Fındık Araş. Enş.                | 4            |               |      |      | 1                    |
|                                      |                                    | Ege Tarımsal Araş. Ens.          |              |               |      |      |                      |
|                                      |                                    | Akçakale Tar. Araş. Ens.         |              | 5             | 1    |      | 3                    |
|                                      |                                    | Akdeniz Tarımsal Araş. Ens.      | 30           |               |      |      | 0                    |
|                                      |                                    | Doğu Anadolu Tar. Araş. Ens.     | 9            |               | 1    |      | 7                    |
|                                      |                                    | Meyvecilik Araş. Ens.            |              |               |      |      |                      |
|                                      |                                    | Eğirdir Bah. Kül. Araş. Ens.     |              |               |      |      |                      |
|                                      |                                    | Trakya Tarımsal Araş. Ens.       | 11           | 2             |      |      | 2                    |
|                                      |                                    | Antepfıstığı Araş. Ens.          | 26           |               |      |      | 1                    |
|                                      |                                    | Manisa Bağcılık                  | 12           | 4             | 1    |      | 0                    |
|                                      |                                    | Zeytincilik Araş. Ens.           | 18           |               |      |      | 3                    |
|                                      |                                    | Sakarya Tar. Araş.               | 6            |               | 2    |      | 0                    |
|                                      |                                    | İncir Araş. Ens..                | 4            | 1             |      |      | 0                    |
|                                      |                                    | Bahri Dağdaş Kışık Hububat       |              |               |      |      |                      |
|                                      |                                    | Nazilli Pamuk Araş. .            | 5            |               |      |      | 0                    |
|                                      |                                    | Köy Hizmetleri Ankara Araş. Ens. |              |               |      |      | 21                   |
|                                      |                                    | Toprak ve Gübre Araş. Ens.       |              |               |      |      | 21                   |
|                                      |                                    | Köy Hiz. Tarsus Araş. Ens.       | 9            | 6             |      | 3    | 0                    |
|                                      |                                    | Köy Hiz. Menemen                 | 19           | 4             | 5    |      | 2                    |
|                                      |                                    | Köy Hiz. Eskişehir               |              | 2             | 1    | 8    | 0                    |

| AR-GE ALANI                          | AR-GE ALT ALANI                    | KURULUŞ ADI                    | < 1 Milyar TL | 1-5 milyar TL | 5-10      | > 10      | Tutarı belirtilmeyen |
|--------------------------------------|------------------------------------|--------------------------------|---------------|---------------|-----------|-----------|----------------------|
| Tarım, Ormancılık ve Balık Gelişmesi | Bitkisel Ürünler ve Köy Hizmetleri | Köy Hiz. Konya                 |               |               |           |           | 25                   |
|                                      |                                    | Tokat Köy Hiz.                 | 7             | 4             |           |           | 5                    |
|                                      |                                    | Şanlıurfa Köy. Hiz.            |               |               |           |           | 27                   |
|                                      |                                    | Samsun Köy Hizm.               |               | 10            | 5         |           | 0                    |
|                                      |                                    | Erzurum Köy Hiz.               | 10            | 3             |           |           | 0                    |
|                                      |                                    | Ataürk Köy. Hiz. Kırklareli    | 9             | 2             |           | 3         | 0                    |
|                                      |                                    | <b>TOPLAM</b>                  | <b>265</b>    | <b>59</b>     | <b>16</b> | <b>14</b> | <b>151</b>           |
|                                      | Zirai Mücadele                     | Diyarbakır Zirai Müc.          | 11            | 2             |           |           | 0                    |
|                                      |                                    | Bornova Zirai Müc.             | 2             | 1             | 1         | 1         | 0                    |
|                                      |                                    | Adana Zirai Müc.               | 1             | 3             | 1         |           | 0                    |
|                                      |                                    | <b>TOPLAM</b>                  | <b>14</b>     | <b>6</b>      | <b>2</b>  | <b>1</b>  | <b>0</b>             |
|                                      | Hayvancılık                        | Lalahan Hayvancılık Ar.        | 3             | 2             |           |           | 0                    |
|                                      |                                    | Konya Hayvancılık Mer. Araş.   | 14            | 1             |           |           | 0                    |
|                                      |                                    | İpekböcekçiliği Araş.          |               |               |           |           |                      |
|                                      |                                    | Bandırma Koyunculuk            | 1             |               |           |           | 0                    |
|                                      |                                    | Afyon Mandacılık Araş.         |               |               |           |           |                      |
|                                      |                                    | Ordu Arıcılık Araş. Ens.       |               |               |           |           |                      |
|                                      |                                    | <b>TOPLAM</b>                  | <b>18</b>     | <b>3</b>      |           |           | <b>0</b>             |
|                                      | Veterinerlik                       | Adana Veteriner Kont. Ar.      | 3             |               |           |           | 0                    |
|                                      |                                    | Konya Veteriner Kont. Ar.      | 11            |               |           |           | 0                    |
|                                      |                                    | Elazığ...                      |               | 1             |           |           | 0                    |
|                                      |                                    | Erzurum...                     | 4             |               |           |           | 0                    |
|                                      |                                    | Samsun....                     |               |               |           |           |                      |
|                                      |                                    | Tavuk Has. Araş. ve Aşı üretim | 4             |               |           |           | 0                    |
|                                      |                                    | İzmir Veteriner Kont...        | 12            |               |           |           | 0                    |
|                                      |                                    | Şap Enstitüsü                  |               |               |           |           |                      |
|                                      |                                    | Etlük Veteriner Kont.          |               |               |           |           |                      |
|                                      |                                    | Pendik Veteriner Kont.         |               |               |           |           |                      |
|                                      |                                    | <b>TOPLAM</b>                  | <b>34</b>     | <b>1</b>      |           |           | <b>0</b>             |

| AR-GE ALANI                          | AR-GE ALT ALANI | KURULUŞ ADI   | < 1 Milyar TL | 1-5 milyar TL | 5-10      | > 10      | Tutarı belirtilmeyen |
|--------------------------------------|-----------------|---|---------------|---------------|-----------|-----------|----------------------|
| Tarım, Ormancılık ve Balık Gelişmesi | Ormancılık      | Ege Ormancılık Araş.                                  | 10            | 14            | 2         |           | 2                    |
|                                      |                 | Marmara...  | 4             |               |           |           | 0                    |
|                                      |                 | Kavak ve hızlı gelişen tür orman                      |               | 2             | 9         | 18        | 0                    |
|                                      |                 | Batı Karadeniz Ormancılık Araş.                       | 13            |               |           |           | 0                    |
|                                      |                 | Doğu Karadeniz Ormancılık ...                         | 12            | 2             |           |           | 0                    |
|                                      |                 | Doğu Anadolu Ormancılık...                            | 4             | 3             |           |           | 0                    |
|                                      |                 | Orman Ağaçları ve Tohum Islah...                      | 6             | 3             | 2         |           | 0                    |
|                                      |                 | Doğu Akdeniz Ormancılık...                            | 12            | 4             |           |           | 0                    |
|                                      |                 | Batı Akdeniz Ormancılık ...                           | 20            | 2             | 1         |           | 0                    |
|                                      |                 | İç Anadolu Ormancılık ...                             |               |               |           |           | 34                   |
|                                      |                 | Güneydoğu Anadolu Ormancılık...                       | 7             | 4             |           |           | 0                    |
|                                      |                 | <b>TOPLAM</b>   | <b>88</b>     | <b>34</b>     | <b>14</b> | <b>18</b> | <b>36</b>            |
|                                      | Su Ürünleri     | Bodrum Su Ürünleri Araş. Ens.                         |               | 1             |           | 3         | 0                    |
|                                      |                 | Isparta Su Ürünleri Araş...                           | 2             | 4             |           |           | 0                    |
|                                      |                 | Trabzon Su Ürünleri...                                |               |               |           | 2         | 0                    |
|                                      |                 | <b>TOPLAMI</b>  | <b>2</b>      | <b>5</b>      |           | <b>5</b>  | <b>0</b>             |
|                                      |                 | <b>TARIM, ORMANCILIK ve BALIK GELİŞTİRME TOPLAMI.</b> | <b>421</b>    | <b>108</b>    | <b>32</b> | <b>38</b> | <b>187</b>           |

| AR-GE ALANI                          | AR-GE ALT ALANI | KURULUŞ ADI                                  | < 1 Milyar TL | 1-5 milyar TL | 5-10     | > 10      | Tutarı belirtilmeyen |
|--------------------------------------|-----------------|--|---------------|---------------|----------|-----------|----------------------|
| Sınai Gelişmenin Desteklenmesi       |                 | T.Ş.F. Şeker Ens.                            | 16            | 9             |          |           | 5                    |
|                                      |                 | Çay İşletmeleri-Rize                         |               |               |          |           | 9                    |
|                                      |                 | Tekel Araştırma Ensti.                       | 1             |               |          |           | 5                    |
|                                      |                 | MKEK AR-GE ...                               | 20            | 22            | 3        | 10        | 19                   |
|                                      |                 | TCDD AR-GE...                                |               | 1             |          |           | 0                    |
|                                      |                 | Karayolları Gen. AR-GE                       |               |               | 1        | 1         | 0                    |
|                                      |                 | DSİ teknik araştırma ve kalite...            | 1             |               |          |           | 0                    |
|                                      |                 | Bursa Gıda Teknolojisi araş. Ens.            | 5             | 1             |          |           | 0                    |
|                                      |                 | Tarım ve Köy İş. Bak. Ankara il Kontrol Lab. |               |               |          |           |                      |
|                                      |                 | Tarım ve Köy İş. Bak. Isparta...             | 1             |               |          |           | 0                    |
|                                      |                 | Tarım ve Köy İş. Bak. İzmir...               |               |               |          |           |                      |
|                                      |                 | Tarım ve Köy İş. Bak. Çanakkale...           |               |               |          |           |                      |
|                                      |                 | <b>TOPLAM</b>                                | <b>44</b>     | <b>33</b>     | <b>4</b> | <b>11</b> | <b>38</b>            |
| Enerji Üretimi ve Rasyonel Kullanımı |                 | TEDAŞ AR-GE...                               |               |               |          | 2         | 0                    |
|                                      |                 | Elektrik İşleri Etüd İdaresi...              |               | 3             | 2        |           | 2                    |
|                                      |                 | <b>TOPLAM</b>                                |               | <b>3</b>      | <b>2</b> | <b>2</b>  | <b>2</b>             |
| Altyapının Geliştirilmesi            |                 | Türk Telekomünikasyon A.Ş. AR-GE...          | 1             | 5             | 6        |           | 0                    |
|                                      |                 | <b>TOPLAM</b>                                | <b>1</b>      | <b>5</b>      | <b>6</b> |           | <b>0</b>             |
| Sağlık                               |                 | Refik Saydam Hıfız Sıhha ...                 | 2             | 3             |          | 6         | 9                    |
|                                      |                 | <b>TOPLAM</b>                                | <b>2</b>      | <b>3</b>      |          | <b>6</b>  | <b>9</b>             |

| AR-GE ALANI                          | AR-GE ALT ALANI | KURULUŞ ADI   | < 1 Milyar TL | 1-5 milyar TL | 5-10     | > 10      | Tutarı belirtilmeyen |
|--------------------------------------|-----------------|---|---------------|---------------|----------|-----------|----------------------|
| Yer ve Atmosferin keşfi ve kullanımı |                 | MTA-ANKARA  | 5             | 2             | 2        | 8         | 1                    |
|                                      |                 | ETİBANK, Maden Arama...                                   |               | 2             |          | 1         | 0                    |
|                                      |                 | Petrol İşleri Gen. Müd. PAL                               |               |               | 1        |           | 0                    |
|                                      |                 | TPAO Petrol Araştırma Merkezi                             | 1             |               |          |           | 4                    |
|                                      |                 | Bayındırlık ve İskan Bak. Afet İşleri deprem Araştırma... | 1             | 2             |          | 2         | 0                    |
|                                      |                 | <b>TOPLAM</b>   | <b>7</b>      | <b>6</b>      | <b>3</b> | <b>11</b> | <b>5</b>             |